

Bureaustudie ecologie

Ombouw van G- naar H-gas tracé Hoornaar-Reijerscop-Utrecht

Toetsing Wet Natuurbescherming en
Natuurnetwerk Nederland

projectnummer 455773.100
definitief revisie 01
21 mei 2021

Bureaustudie ecologie

Ombouw van G- naar H-gas tracé Hoornaar-Reijerscop-Utrecht

Toetsing Wet Natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland

projectnummer 455773.100
documentnummer 455773-ECO-001
definitief revisie 01
21 mei 2021

Auteur

R.T. Vermoolen
S. Weterings

Opdrachtgever

N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 19
9700 MA Groningen

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

datum vrijgave
21 mei 2021

beschrijving revisie 01
definitief

gecontroleerd
J.A. Kruse

vrijgave
A.J. Brandsma

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Projectvoornemen	6
1.3	Doel en onderzoeksvragen	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	8
2.1	Algemeen	8
2.2	Soortbescherming	8
2.3	Gebiedsbescherming	9
3	Methodiek	11
3.1	Algemeen	11
3.2	Bureauonderzoek	11
3.3	Afbakening mogelijke effecten en advies vervoltraject	12
4	Resultaten	13
4.1	Gebiedsbeschrijving	13
4.2	Beschermde soorten	13
4.3	Beschermde gebieden	20
5	Toetsing	25
5.1	Effectbepaling project	25
5.2	Toetsing effect op beschermde soorten	25
5.3	Effecten op beschermde gbieden	28
6	Bronnen	32

Bijlagen

- 1 Wettelijk kader – Wet natuurbescherming.
- 2 Kaarten met waarnemingen beschermde soorten NDFF.
- 3 Kaarten met beschermde gebieden.

Conclusies en advies

N.V. Nederlandse Gasunie is voornemens om een tweetal gasleidingen aan te leggen. De tracés voor de leidingen doorkruisen verschillende gemeenten en de provincies Zuid-Holland en Utrecht. Het project kan worden uitgevoerd indien de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming (Wnb), het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijk Weidevogelgebied. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van de tracés en de effecten hierop. In dit Hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van voorliggende bureaustudie ecologie. Tevens is aangegeven welke vervolgstappen mogelijk aan de orde zijn.

Conclusies: Beschermde gebieden

Er bevindt zich NNN binnen het tracé Hoornaar-Utrecht. Het tracé doorkruist dit NNN-gebied nergens middels open ontgraving. Alle doorkruisingen van NNN-gebieden zijn in horizontaal gestuurde boringen. Er is geen sprake van directe aantasting en er hoeven dan ook geen vervolgstappen genomen te worden.

Het tracé Hoornaar-Utrecht loopt door de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem. Daarnaast bevindt het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid zich binnen 5 km afstand van de tracés. De overige Natura 2000-gebieden liggen op een nog grotere afstand van het plangebied. Ter plaatse van de Natura 2000-gebieden wordt het tracé aangelegd door middel van HDD's. Deze boringen zijn niet van invloed op aangewezen soorten en habitattypen. De boorputten bevinden zich op grote afstand en/of het tussenliggende gebied heeft voldoende afschermende/bufferende werking, zodat er geen sprake is van versturende invloeden. Ook van de boringen zelf is geen (wezenlijke) invloed te verwachten. Trillingen zijn verwaarloosbaar en er worden maatregelen getroffen tegen mogelijke kwel en overstroming. Wel kan er sprake zijn van indirecte negatieve effecten door stikstofdepositie tijdens de aanleg van de gasleidingstracés, ook voor het in de omgeving gelegen Lingegebied & Diefdijk-Zuid. Geadviseerd wordt om een AERIUS-berekening uit te laten voeren.

Het tracé Hoornaar-Utrecht loopt vanaf de Zouwendijk naar het zuiden toe voor een groot deel door belangrijk weidevogelgebied. De aanleg van het tracé kan enkel een negatief effect hebben op weidevogels door verstoring van broedende vogels en vernietiging van broedplaatsen. Er zijn geen permanente effecten te verwachten van de aanleg van het tracé. Verwachting is dat de locatie na uitvoering van de werkzaamheden in de oorspronkelijke staat zal worden hersteld. Om verstoring van broedende vogels en aantasting van broedplaatsen te voorkomen zullen werkzaamheden op dit deel van het tracé buiten het broedseizoen voor weidevogels (eind februari-half juli) moeten plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten het broedseizoen voor weidevogels uit te voeren, zijn (significant) negatieve effecten op belangrijke weidevogelgebied uit te sluiten. Wanneer het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, is overleg met de provincie nodig.

Het tracé Hoornaar-Utrecht loopt door ganzenrustgebied. In de ganzenrustgebieden is het in principe niet toegestaan handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageer- en rustfunctie van het gebied voor beschermde ganzen negatief beïnvloeden. De gebieden geven rust en foerageerplaats voor de Grauwe gans en Kolgans in periode van 1 november tot 1 april en voor de Brandgans tot 1 mei. In deze gebieden, deels gelegen in het NNN, geldt dat ganzen in bepaalde periodes niet verontrust en bejaagd mogen worden. Wanneer het niet mogelijk is om buiten voorgenoemde rustperiode te werken, is overleg met de provincie nodig.

Tabel 1. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN	Weidevogelgebied en ganzenrustgebied
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Ja	Ja
Effecten?	Mogelijk	Nee, want HDD's	Het geplande tracé Hoornaar - Reijerscop heeft mogelijk een (significant) negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden van belangrijke weidevogelgebieden indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen voor weidevogels uitgevoerd worden. Het tracé loopt door ganzenrustgebied. Indien werkzaamheden tijdens de periode van 1 november tot 1 mei worden uitgevoerd, kan dit mogelijk de foerageer- en rustfunctie van het gebied voor beschermde ganzen negatief beïnvloeden.
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	AERIUS-berekening, daarna eventueel noodzakelijke nadere stappen bepalen	Nee, want HDD's	Bij een dergelijke aantasting van weidevogelgebieden dienen vervolgstappen genomen te worden die in lijn zijn met de Verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland. Hierbij is het provinciale compensatiebeleid van toepassing zoals vastgelegd in de beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013). Wanneer foerageer- en rustfunctie van het gebied voor ganzen negatief beïnvloed wordt, is afstemming met het bevoegd gezag noodzakelijk
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Nader te bepalen a.d.h.v. AERIUS-berekening	Ja, want HDD's	Ja, mits negatief effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van belangrijke weidevogelgebieden voorkomen worden. En mits foerageer- en rustfunctie van het gebied voor ganzen niet negatief beïnvloed wordt,

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden op de tracés:

- Vogels met een jaarrond beschermd nest (mogelijk nesten aanwezig);

- *Algemene broedvogels (potentiële nestlocaties);*
- *Vleermuizen (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Overige zoogdieren (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Reptielen – ringslang (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Amfibieën (mogelijk essentieel leefgebied)*
- *Vlinders en libellen (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Flora (mogelijk essentieel leefgebied);*
- *Overige soorten (mogelijk essentieel leefgebied).*

In Tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet Natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van dit ecologisch vooronderzoek staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in tracé?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Vogels met jaarrond beschermd nest	Mogelijk	<i>Ja, aanvullend terreinbezoek en mogelijke vervolgstappen</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Eventuele vervolgstappen dienen aan de hand van terreinbezoek te worden vastgesteld</i>
Vleermuizen	Ja	<i>Ja, aanvullend terreinbezoek en mogelijke vervolgstappen</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Eventuele vervolgstappen dienen aan de hand van terreinbezoek te worden vastgesteld</i>
Overige zoogdieren	Mogelijk	<i>Ja, aanvullend terreinbezoek en mogelijke vervolgstappen</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Eventuele vervolgstappen dienen aan de hand van terreinbezoek te worden vastgesteld</i>
Reptielen (ringslang)	Mogelijk	<i>Ja, aanvullend terreinbezoek en mogelijke vervolgstappen</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Eventuele vervolgstappen dienen aan de hand van terreinbezoek te worden vastgesteld</i>
Amfibieën (rugstreeppad)	Mogelijk	<i>Ja, aanvullend terreinbezoek en</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Eventuele vervolgstappen dienen aan de hand van</i>

		<i>mogelijke vervolgstappen</i>			<i>terreinbezoek te worden vastgesteld</i>
Insecten (vlinders en libellen)	Mogelijk	<i>Ja, aanvullend terreinbezoek en mogelijke vervolgstappen</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Eventuele vervolgstappen dienen aan de hand van terreinbezoek te worden vastgesteld</i>
Flora	Mogelijk	<i>Ja, aanvullend terreinbezoek en mogelijke vervolgstappen</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Eventuele vervolgstappen dienen aan de hand van terreinbezoek te worden vastgesteld</i>
Overige soorten (platte schijfhoren, zeggekorfslak)	Mogelijk	<i>Ja, aanvullend terreinbezoek en mogelijke vervolgstappen</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Eventuele vervolgstappen dienen aan de hand van terreinbezoek te worden vastgesteld</i>

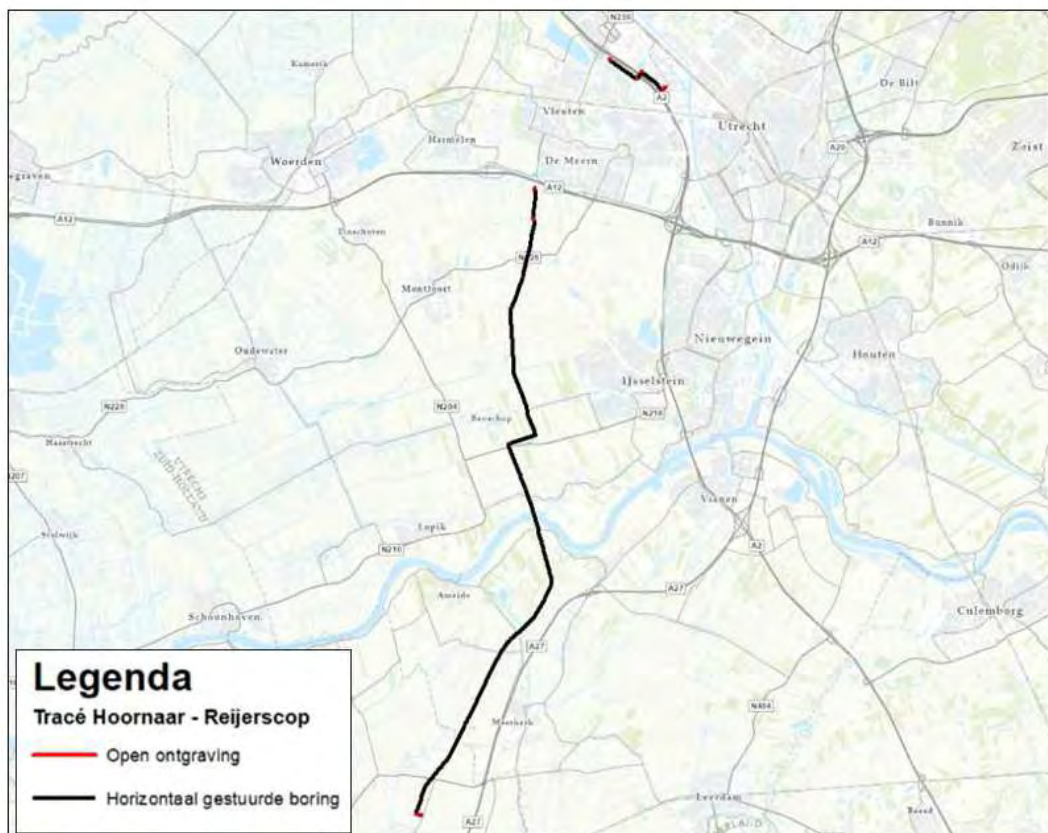
Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

N.V. Nederlandse Gasunie is voornemens een tweetal gasleidingen aan te leggen. Het betreft een tracé van 24,6 km HTL (hoofdtransportleiding) van afsluitterschema S-238 Hoornaar tot M&R (Meet –en regelstation) A-107 Reijerscop, en een tracé van 2,6 km nabij Utrecht. De tracés worden grotendeels aangelegd middels een aantal gestuurde boringen (HDD's) met tussengelegen, korte open ontgravingen (veldstrekkingen). Het eerste tracé is gelegen tussen Hoornaar en het westen van Utrecht. Het tweede tracé ligt nabij Utrecht. De ligging van de tracés is weergegeven in Figuur 1.1.

Figuur 1.1 Overzicht van de locatie van tracé Hoornaar – Reijerscop.

De tracés worden aangelegd in het kader van de ombouw van delen van het gastransportnet van G-gas (laag calorisch gas) naar H-gas (hoog calorisch gas). Daarnaast worden verschillende bestaande faciliteiten aangepast en wordt op het tracé in de stad Utrecht een nieuw afsluitterschema aangelegd.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande

ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties.

Om de risico's als gevolg van de aanwezigheid van beschermde soorten dan wel natuurgebieden in te kunnen schatten, is een bureaustudie naar de aanwezige natuurwaarden uitgevoerd. In deze rapportage zijn de resultaten van de bureaustudie beschreven.

1.2 Projectvoornemen

Voorliggende bureaustudie beschouwt een tracé van HTL (hoofdtransportleiding) van afsluiterschema S-238 Hoornaar tot M&R (Meet –en regelstation) A-107 Reijerscop en een tracé RTL (regionale transportleiding) van afsluiterschema S-6227 AS-Utrecht tot afsluiterschema S-6265 Lage Weide. De tracés worden aangelegd in het kader van de ombouw van delen van het gastransportnet van G-gas (laag calorisch gas) naar H-gas (hoog calorisch gas). Daarnaast worden verschillende bestaande faciliteiten aangepast en wordt op het tracé in de stad Utrecht een nieuw afsluiterschema aangelegd.

De tracés worden grotendeels aangelegd middels een aantal gestuurde boringen (HDD's) met tussengelegen, korte open ontgravingen (veldstrekkingen). HDD zijn horizontaal gestuurde boringen, de leiding wordt hier in een boring getrokken. Er wordt hier niet gegraven. Zie Figuur 1.1 voor welke delen van het tracé in open ontgravingen worden aangelegd en welke in boringen (zullen HDD's ofwel horizontaal gestuurde boringen zijn). Er vinden geen werkzaamheden plaats aan watergangen en oevers. Er worden geen bomen gekapt.

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende bureaustudie is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland). Om hiertoe te komen worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit?
- Komen in de beïnvloedingszone van de tracés beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn mogelijk de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een terreinbezoek, nader onderzoek, uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in Hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De bureaustudie is als volgt opgebouwd:

- De bureaustudie begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende rapportage;
 - Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de bureaustudie en het projectvoornemen;
 - Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;

Bureaustudie ecologie

Ombouw van G- naar H-gas tracé Hoornaar-Reijerscop-Utrecht

projectnummer 455773.100

21 mei 2021 revisie 01

N.V. Nederlandse Gasunie

- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de bureaustudie;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van de tracés;
- Hoofdstuk 5 toetst de activiteiten aan de natuurwetgeving en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit Hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende bureaustudie ecologie.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. Omdat er geen bomen worden gekapt is deze laatste regelgeving niet aan de orde.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft hier het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn op de tracés. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage 1 Tabel B en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Ook zijn de provincies niet altijd het bevoegd gezag. In bepaalde gevallen¹ is dit het rijk (via RVO). Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

In provincie Noord-Brabant zijn aanvullend op de soorten beschermd in de Habitatrichtlijn en de 'andere soorten' (genoemd in artikel 3.10, bijlage A en bijlage B van de Wnb) een aantal soorten uit artikel 3.10 niet vrijgesteld. Dit betreft bunzing, hermelijn en wezel. Een soort die juist wel vrijgesteld is in Noord-Brabant (en niet in de overige provincies) betreft wild zwijn.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming/taken-en-rolverdeling-bevoegdheden>

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland.

De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het 'nee, tenzij'- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Zowel de provincie Zuid-Holland als de provincie Utrecht hanteren geen externe werking.

De belangrijke weidevogelgebieden zijn verspreid over de provincie Zuid-Holland gelegen. Belangrijke weidevogelgebieden, gelegen buiten de NNN, zijn aangewezen vanwege de specifieke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor deze karakteristieke en kwetsbare vogels, die mede de kwaliteit van het Zuid-Hollandse (veen)weidelandschap bepalen (Verordening Ruimte 2014).

Voor zover een ruimtelijke ontwikkeling als bedoeld in het eerste lid van de Verordening Ruimte 2014 een significante aantasting tot gevolg heeft van de wezenlijke kenmerken en waarden van belangrijke weidevogelgebieden is het provinciale compensatiebeleid van toepassing zoals vastgelegd in de beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013). De toelichting bij het bestemmingsplan bevat een verantwoording over de wijze van compensatie.

3 Methodiek

Dit Hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende bureaustudie. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit een bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project. Deze bureaustudie dient nog te worden aangevuld met een volledig terreinbezoek om de situatie ter plaatse beter in beeld te brengen en te komen tot een volledige Natuurtoets.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die op de tracés een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie Tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt met het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond de tracés, is eind 2019 de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2014-2019 beschermde soorten zijn aangetroffen op of nabij de tracés. Hierbij wordt een cirkel rondom het projectgebied gehanteerd met een straal van circa 2,5 kilometer. Waarnemingen van beschermde soorten binnen deze cirkel worden opgevraagd. Daarnaast is gekeken naar eerder door Antea Group uitgevoerd onderzoek naar rugstreeppad, heikikker en grote modderkruiper (Anteagroup, 2021). Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten op de tracés voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermd gebied gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van de tracés t.o.v. van het NNN en belangrijke weidevogelgebieden zijn de provinciale websites geraadpleegd. Om een indruk van het tracé te verkregen is deze vanaf openbare gronden op hoofdlijnen bekeken.

3.3 Afbakening mogelijke effecten en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek kan worden bepaald welke mogelijke knelpunten in het kader van de Wet natuurbescherming voor dit project van belang zijn en wat eventuele noodzakelijke vervolgstappen zijn, naast aanvullend terreinbezoek. Tevens kan na het aanvullend terreinbezoek worden geadviseerd over de mogelijk te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van de tracés gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van de tracés aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

De tracés liggen in de stad Utrecht en tussen de stad Utrecht en Hoornaar (Provincie Utrecht en Zuid-Holland). De tracés lopen voor een groot deel door agrarisch gebied en voor een klein deel door stedelijk gebied en natuurgebied. De tracés doorkruisen diverse wegen en watergangen, agrarische percelen, natuur (uiterwaarden en moerassen) en diverse groenelementen. Dit gebeurt grotendeel via HDD's.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij de tracés in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van de tracés (met een straal van 2,5km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 van Wnb en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2016-2021).

Soortgroep	Soort (aantal waarnemingen)	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Roek	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
Zoogdieren	Bever		X	
	Boommarter			X

	Damhert			X
	Eekhoorn			X
	Steenmarter			X
	Vleermuizen**		X	
Amfibieën	Alpenwatersalamander			X
	Heikikker		X	
	Kamsalamander		X	
	Poelkikker		X	
	Rugstreeppad		X	
	Vroedmeesterpad		X	
Reptielen	Ringslang			X
Insecten - Dagvlinders	Grote vos			X
Insecten - Libellen	Groene glazenmaker		X	
	Rivierrombout		X	
Vissen	Grote modderkruiper			X
Planten	Akkerboterbloem			X
	Akkerdoornzaad			X
	Akkerogentroost			X
	Blaasvaren			X
	Brede wolfsmelk			X
	Dreps			X
	Echte gamander			X
	Groot spiegelklokje			X
	Grote leeuwenklauw			X
	Kartuizer anjer			X
	Kleine wolfsmelk			X
	Kluwenklokje			X
	Muurbloem			X
	Naakte lathyrus			X
	Naaldenkervel			X
	Rood peperboompje			X
	Ruw pazelzaad			X
	Wilde ridderspoor			X
	Wilde weit			X
Overige soortgroepen	Platte schijfhoren		X	
	Zeggekorfslak		X	

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

** Vleermuizen: baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis.

4.2.2 Resultaten uiteengezet per soortgroep

Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van de tracés waarvan de broedplaatsen en omringende functionele leefomgeving jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting altijd ontheffing moet worden aangevraagd. In (de directe omgeving van) de tracés zijn waarnemingen gedaan van diverse vogels met een jaarrond beschermd nest. Met name in de stedelijke en/of bebouwde gebieden (inclusief boerenerven voor wat betreft huismus), zijn waarnemingen bekend van de huismus en gierzwaluw. Deze soorten zijn sterk gebonden aan gebouwen en maken hun (jaarrond beschermde) nesten in gebouwen.

In de polders die de tracés doorkruisen zijn waarnemingen gedaan van diverse soorten roofvogels, uilen, ooievaar en roek. De meeste waarnemingen betreffen buizerd en ooievaar die in de graslandpolders jagen. Waarnemingen van steenuil komen uit enkele boomgaarden die het tracé Hoornaar-Utrecht doorkruist. Waarnemingen van boomvalk komen vooral uit (de omgeving van) de Zouweboezem. De meeste soorten bouwen hun nest in bomen of gebruiken een oud kraaien- of eksternest zoals boomvalk en ransuil. Een aantal soorten maakt vooral maar niet uitsluitend gebruik maakt van kunstmatige nesten zoals ooievaar (paalnesten), steenuil (kast in boom), kerkuil (kast in schuur) en slechtvalk (kast op hoog gebouw/kunstwerk).

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Op basis van deze bureaustudie is het niet geheel op voorhand uit te sluiten dat er categorie 5 soorten voorkomen op of nabij de tracés die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving.

Algemene vogelsoorten (artikel 3.1)

Gezien de omvang en de eigenschappen van de tracés zijn algemene broedvogels met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid te verwachten op of in de directe omgeving van de tracés. Uitgangspunt is dat diverse algemene vogelsoorten aanwezig zijn in de omgeving van de tracés en hun nest kunnen hebben in diverse groenstructuren, gebouwen en elementen in het landschap. Grote stukken graslandpolder waar het tracé Hoornaar-Utrecht doorheen loopt vormen daarbij broedgebied voor op de grond broedende soorten weidevogels die (sterk) achteruitgaan zoals veldleeuwerik, kievit, scholekster, grutto en tureluur. Een deel van deze graslandpolders is in de provincie Zuid-Holland aangewezen als belangrijk weidevogelgebied.

Gevolgen van het project op vogels worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Zoogdieren

Vleermuizen

Bij het eventuele amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Op de tracés zijn waarnemingen van vleermuizen gedaan langs watergangen, wegen, houtwallen en bosschages. Deze veelal lijnvormige structuren in het landschap kunnen door vleermuizen worden gebruikt als vliegroutes. Ook bieden de aanwezige bomen potentieel geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuissoorten.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen aanwezig zijn in bomen die de tracés kruisen. Indien deze verstoort worden (bijvoorbeeld door lichtuitstoot in de richting van de bomen), zijn negatieve effecten voor boombewonende vleermuizen eveneens niet uitgesloten.

Naast verblijfplaatsen voor vleermuizen kunnen vliegroutes en foerageergebieden binnen (de invloedssfeer van) de tracés, met name langs te doorkruisen landschapselementen als bomenrijen, waterwegen en bosschages. Indien deze worden doorbroken en/of aangetast, zijn negatieve effecten voor vleermuizen niet uitgesloten.

Gevolgen van het project op vleermuizen worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Overige (land)zoogdieren

Bever

Beneden het knooppunt van de A2 bij Maarssen is een bever waargenomen nabij de tracés. Deze is waargenomen aan de rand van de Haarrijnseplas, aan de rand van het stedelijk gebied. Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water en voeden zich onder andere met houtige gewassen alsook kruidachtige planten. Dit overgangsgebied is aanwezig binnen de tracés. Hierdoor is het voorkomen van deze soort binnen de tracés niet uit te sluiten.

Damhert

Enkele waarnemingen van damhert zijn gedaan in de wijdere omgeving van de tracés. Wilde damherten komen voor in (parkachtige) loofbossen en omringende graslanden en akkerranden. Wilde damherten worden vanwege absentie van geschikt habitat in de wijde omgeving uitgesloten voor te komen in de nabijheid van de tracés.

Eekhoorn

Waarnemingen van eekhoorn komen uit de stad Utrecht, waarvan een paar waarnemingen ten westen van het Amsterdam-Rijnkanaal in de nabijheid van de tracés. Eekhoorns komen voor in bossen maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Gezien de waarnemingen van derden (NDFF) in de nabijheid en de aanwezigheid van groenstroken binnen de tracés kan deze soort niet uitgesloten worden.

Marterachtigen

Op meerdere locaties nabij de tracés zijn waarnemingen gedaan van steenmarter en boommarter. Steenmarter komt met name voor in parklandschap, maar ook in (kleinschalig) cultuurland met boerderijen, schuren en heggen. Daarnaast komen steenmarters ook voor in stedelijk gebied. De boommarter komt met name voor in bossen, maar is bezig met een opmars in Laag-Nederland en bezet steeds meer kleinere bossen in open gebied. De tracés lopen door stedelijk gebied, (kleinschalig) cultuurland en door/langs kleinere bossen. Hierdoor is het voorkomen van beide soorten binnen (de invloedssfeer van) de tracés niet uitgesloten.

Gevolgen van het project op deze soorten worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Reptielen

Nabij de tracés zijn waarnemingen bekend van ringslang, met name in de (rand van) stad Utrecht. De meeste waarnemingen bevinden zich aan de andere kant van grote infrastructuur (snelwegen, Amsterdam-Rijnkanaal), maar een recente waarneming uit de rand van de Haarrijnse Plas geeft aan dat ringslang nabij de tracés voorkomt. De ringslang is een watergebonden soort, maar heeft ook (hoger gelegen) landbiotoop nodig om te overwinteren en zich voort te planten. Op basis van deze bureaustudie is niet uit te sluiten dat geschikt landbiotoop voor ringslang aanwezig is binnen de tracés.

Gevolgen van het project op deze soort worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Amfibieën

Vroedmeesterpad

De vroedmeesterpad is in de nabijheid van het tracé in de stad Utrecht waargenomen. Deze soort komt voor in (door de mens gecreëerde) stenige gebieden en halfnatuurlijke graslanden. De soort stelt daarbij weinig eisen aan het voortplantingswater. De tracés lopen door voorgenoemde biotopen en daardoor is niet op voorhand uit te sluiten dat deze soort voorkomt binnen de tracés. Er vinden echter geen werkzaamheden aan watergangen en oevers plaats. Werkzaamheden gebeuren hoofdzakelijk via HDD's. De soort komt niet voor de plekken waar open ontgravingen plaatsvinden. Er wordt geen leefgebied van vroedmeesterpaden aangetast.

Rugstreeppad

De rugstreeppad is waargenomen op diverse plekken op en langs het tracé Hoornaar-Utrecht, met name in de sloten in de graslandpolders ten westen van IJsselstein. Daarnaast staat deze soort bekend om zijn intrek vanuit de wijde omgeving naar pioniersbiotoop zoals afgegraven grond waarin tijdelijk ondiep water blijft staan. Dit vormt geschikt voortplantingswater voor deze soort. Het is zeer waarschijnlijk dat deze soort op meerdere locaties binnen de tracés voorkomt en/of zich kan vestigen tijdens de aanlegfase. Er vinden echter geen werkzaamheden aan watergangen en oevers plaats. Werkzaamheden gebeuren hoofdzakelijk via HDD's. De soort komt niet voor de plekken waar open ontgravingen plaatsvinden. Er wordt geen leefgebied van rugstreeppaden aangetast.

Heikikker

De heikikker is eveneens waargenomen op diverse plekken op en langs het tracé Hoornaar-Utrecht met eveneens veel waarnemingen in de graslandpolders ten westen van IJsselstein. De soort vindt hier, net als de rugstreeppad, geschikt voortplantingswater in de sloten tussen de graslandpercelen. Het is dan ook zeer waarschijnlijk dat deze soort op meerdere locaties binnen de tracés voorkomt. Er vinden echter geen werkzaamheden aan watergangen en oevers plaats. Werkzaamheden gebeuren hoofdzakelijk via HDD's. De soort komt niet voor de plekken waar open ontgravingen plaatsvinden. Er wordt geen leefgebied van heikikkers aangetast.

Poelkikker

De poelkikker is in de nabijheid van het tracé Hoornaar-Utrecht waargenomen in de Zouweboezem. Het is een warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde, voedselarme en schone wateren. Overwintering vindt plaats op het land. Het is op basis van deze bureaustudie niet geheel uit te sluiten dat er geschikte voortplantingswateren in de directe omgeving (minder dan 300 meter afstand) van het tracé aanwezig is. Het voorkomen van poelkikker is hierdoor niet op voorhand uit te sluiten. Er vinden echter geen werkzaamheden aan watergangen en oevers plaats. Werkzaamheden gebeuren hoofdzakelijk via HDD's. De soort

komt niet voor de plekken waar open ontgravingen plaatsvinden. Er wordt geen leefgebied van poelkikkers aangetast.

Kamsalamander

De kamsalamander is in de nabijheid van de tracés waargenomen, eveneens in de Zouweboezem maar ook in de (zuidelijke) Uiterwaarden Lek. Geschikte voortplantingswateren vormen (matig) voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Landbiotoop waarin de soort wordt aangetroffen zijn struwelen en houtwallen in kleinschalig landschap. Dit landbiotoop is aanwezig in de Uiterwaarden Lek en (randzone) Zouweboezem waar de tracés doorheen loopt. Geschikte voortplantingswateren bevinden zich tevens in de directe omgeving (minder dan 300 meter afstand) van de tracés. Op basis hiervan is het voorkomen van kamsalamander binnen de tracés niet op voorhand uit te sluiten. Er vinden echter geen werkzaamheden aan watergangen en oevers plaats. Werkzaamheden gebeuren hoofdzakelijk via HDD's. De soort komt niet voor de plekken waar open ontgravingen plaatsvinden. Er wordt geen leefgebied van kamsalamanders aangetast.

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander is waargenomen op enkele locaties in de oostelijke helft van de stad Utrecht en in Nieuwegein. Tussen deze waarneminglocaties en de tracés liggen grote infrastructurele barrières als de A2 en het Amsterdam-Rijnkanaal. Op basis hiervan wordt verwacht dat de soort niet voorkomt binnen de tracés. Negatieve effecten op alpenwatersalamander worden op voorhand uitgesloten.

Vissen

De grote modderkruiper is in de nabijheid van het tracé Hoornaar-Utrecht waargenomen, vooral in de Zouweboezem en de polders rondom maar ook in de polders rondom Hoornaar. De soort heeft een voorkeur voor ondiep water met een dikke modderlaag en een rijke waterplantengroei. Dit type water is waarschijnlijk aanwezig in meerdere sloten en vaarten die de tracés kruisen, inclusief kleine sloten die tussen de graslandpercelen liggen. Het voorkomen van grote modderkruiper binnen de tracés is dan ook niet uitgesloten. Er vinden echter geen werkzaamheden aan watergangen en oevers plaats. Werkzaamheden gebeuren hoofdzakelijk via HDD's. De soort komt niet voor de plekken waar open ontgravingen plaatsvinden. Er wordt geen leefgebied van grote modderkruipers aangetast.

Vlinders en libellen

Dagvlinders

De vlindersoort grote vos is in de omgeving van de tracés waargenomen. Deze soort kent voorsnog geen succesvolle voortplantingsplaatsen in Nederland, maar het lijkt erop dat de soort zich weer kan vestigen in ons land (bron: de Vlinderstichting, 2019). Voor deze soort geschikte waardplanten zijn vooral iep maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten. Het is niet uitgesloten dat deze waardplanten aanwezig zijn binnen de tracés. Het voorkomen van grote vos binnen de tracés is dan ook niet uitgesloten.

Libellen

Rivierrombout

De libelsoort rivierrombout is in de Uiterwaarden Lek waargenomen nabij het tracé Hoornaar-Utrecht. Deze soort komt voor langs grote rivieren, waar de larven uitsluipen op zandstrandjes langs de rivier. Het tracé Hoornaar-Utrecht doorkruist dit biotoop en het voorkomen van rivierrombout binnen de tracés is hierdoor niet uitgesloten.

Groene glazenmaker

De libelsoort groene glazenmaker is op enkele locaties (noordrand stad Utrecht en in de polders rondom Benschop) waargenomen. Deze soort is afhankelijk van krabbenscheervegetaties. Het is mogelijk dat deze vegetaties aanwezig zijn in sloten en vaarten binnen het tracé Hoornaar-Utrecht. Daarmee is het voorkomen van deze soort binnen het tracé Hoornaar-Utrecht niet op voorhand uit te sluiten.

Gevolgen van het project op deze soorten worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Flora

In de omgeving van de tracés zijn waarnemingen gedaan van diverse soorten beschermde planten. Op basis van deze bureaustudie kan de aanwezigheid van voor deze soorten geschikte en specifieke standplaatsfactoren binnen de tracés niet uitgesloten worden. Derhalve is het voorkomen van deze soorten planten binnen de tracés niet op voorhand uit te sluiten. Gevolgen van het project op deze soorten worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Overige soortgroepen

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is nabij het tracé Hoornaar-Utrecht waargenomen (ten noorden van Nieuwegein en oudere waarnemingen bij de Zouweboezem en ten noorden van Noordeloos). Deze soort komt voor in schone, rijk begroeide wateren, met name in laagveengebieden en in het rivierengebied. Dit soort wateren kunnen binnen de tracés aanwezig zijn en op basis daarvan is het voorkomen van deze soort binnen de tracés is niet op voorhand uit te sluiten. Er vinden echter geen werkzaamheden aan watergangen en oevers plaats. Werkzaamheden gebeuren hoofdzakelijk via HDD's. De soort komt niet voor de plekken waar open ontgravingen plaatsvinden. Er wordt geen leefgebied van platte schijfhorens aangetast.

Zeggekorfslak

De zeggekorfslak is ten westen van Hoornaar en ten noorden van de stad Utrecht waargenomen. Deze soort komt voor in moerasgebieden, oeverzones en broekbossen met ondergroei van o.a. zeggen. Binnen de tracés kunnen oeverzones aanwezig zijn die voldoen aan de biotoopeisen van deze soort. Op basis hiervan is het voorkomen van zeggekorfslak binnen de tracés niet op voorhand uit te sluiten. Er vinden echter geen werkzaamheden aan watergangen en oevers plaats. Werkzaamheden gebeuren hoofdzakelijk via HDD's. De soort komt niet voor de plekken waar open ontgravingen plaatsvinden. Er wordt geen leefgebied van zeggekorfslakken aangetast.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit de bureaustudie is gebleken dat soorten die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen op de tracés. Deze zijn hieronder weergegeven in Tabel 4.2. Gevolgen voor beschermde soorten worden verder uitgewerkt in de toetsing in Hoofdstuk 5.

Tabel 4.2: Mogelijk aanwezige beschermde soorten binnen de tracés.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Vogels met jaarrond beschermd nest (boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil)	Artikel 3.1	Ja/waarschijnlijk	Aanwezigheid van nesten alsook functioneel leefgebied van vogels die jaarrond bescherming genieten kunnen niet worden uitgesloten binnen de tracés.
Vleermuizen	Artikel 3.5	Ja/waarschijnlijk	Aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten, vliegroutes en foerageergebied kunnen niet worden uitgesloten binnen de tracés.
Overige zoogdieren (bever, eekhoorn, boommarter, steenmarter, wezel, hermelijn, bunzing)	Artikel 3.5 // Artikel 3.10	Mogelijk/waarschijnlijk	Binnen de tracés is waarschijnlijk geschikt biotoop aanwezig voor overige (land)zoogdieren die in de directe omgeving zijn waargenomen.
Reptielen (ringslang)	Artikel 3.10	Mogelijk	Niet uitgesloten dat binnen de tracés geschikt biotoop aanwezig is voor deze in de omgeving waargenomen soort.
Amfibieën (rugstreeppad)		Mogelijk	Niet uitgesloten dat binnen de tracés geschikt biotoop aanwezig is voor deze in de omgeving waargenomen soort.
Insecten (grote vos, rivierrombout, groene glazenmaker)	Artikel 3.5 // Artikel 3.10	Mogelijk/waarschijnlijk	Binnen de tracés is waarschijnlijk geschikt biotoop aanwezig voor deze soorten die in de directe omgeving zijn waargenomen.
Flora	Artikel 3.10	Mogelijk	Geschikte standplaatsen voor beschermde plantensoorten binnen de tracés kunnen niet worden uitgesloten op basis van de bureaustudie.
Overige soorten (platte schijfhoren, zeggekorfslak)	Artikel 3.5	Mogelijk	Niet uitgesloten dat geschikt biotoop voor deze soorten binnen de tracés aanwezig is.

4.3 Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

Het tracé Hoornaar-Utrecht loopt door een tweetal Natura 2000-gebieden, te weten Uiterwaarden Lek en Zouweboezem. Daarnaast bevindt het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid zich binnen 5 km afstand van de tracés. Zie ook Figuur 4.1.

Figuur 4.1 Overzicht van de locatie van tracé Hoornaar - Reijerscop en tracé Utrecht ten opzichte van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Uiterwaarden Lek (Habitatrichtlijngebied)

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek bestaat uit vier terreinen in de uiterwaarden van de Lek tussen Vianen en Schoonhoven. Het gaat om de Willige Langerak en het nabij gelegen schiereiland De Bol op de noordoever van de rivier (provincie Utrecht) en - op de zuidoever - de Koekoeksche Waard en de Kersbergsche- en Achthovensche uiterwaarden, met daarin het terreintje Luistenbuul (provincie Zuid-Holland). Gezamenlijk bevatten deze terreinen de best ontwikkelde voorbeelden van het habitattype stroomdalgraslanden langs de Lek.

Zouweboezem (Vogel- en habitatrichtlijngebied)

De Zouweboezem is een in de 14e eeuw gegraven boezemgebied dat diende als opvang van het overtollige water uit de omliggende polders. Het gebied bestaat uit open water, riet- en zeggemoerassen, wilgengrienden en elzenbroekbos. De Zouweboezem is het kleinste "Belangrijke Vogelgebied" van Nederland, met als voornaamste broedvogel de Purperreiger. Voor de habitatrichtlijn is het gebied van belang vanwege de grote populatie grote modderkruiper, waarop de Purperreigers foerageren. Het deel van de Polder Achthoven dat binnen de begrenzing ligt, bevat een aanzienlijke oppervlakte blauwgrasland, tegenwoordig een zeldzaam begroeiingstype in het veenweidegebied. Belangrijk broedgebied van soorten van rietmoeras (Purperreiger), geïnundeerde kruidenvegetaties (Porseleinhoen) en drijvende-waterplanten vegetaties (Zwarte stern). Het gebied is ook van enige betekenis voor de krakeend. Deze en andere watervogels maken vooral gebruik van de beschutte open-water gebieden, terwijl de rietlanden o.a. als slaapplek voor diverse trekvogels in gebruik zijn.

Lingegebied & Diefdijk-Zuid (Habitatrichtlijngebied)

Het Natura 2000 gebied Zuider Lingedijk en Diefdijk-Zuid omvat de oeverlanden van de rivier de Linge, die een smal stroomgebied heeft dat tussen Rijn en Waal ligt ingekneld. Door zijn omvang, schaal en dynamiek neemt de Linge een bijzondere positie in in het Nederlandse rivierenlandschap. Het landschap is minder dynamisch dan dat van de Rijn, Waal, Maas en IJssel, maar heeft in veel opzichten toch het karakter van een rivierenlandschap met daarbij behorende landschapselementen, begroeiingen en soorten. Samenhangend met de geringere dynamiek, wordt het gebied gekenmerkt door interessante overgangen naar laagveen, wat tot uiting komt door een diversiteit aan verlandingsgemeenschappen. Door zijn kleinschaligheid is het gebied van groot belang voor de kamsalamander.

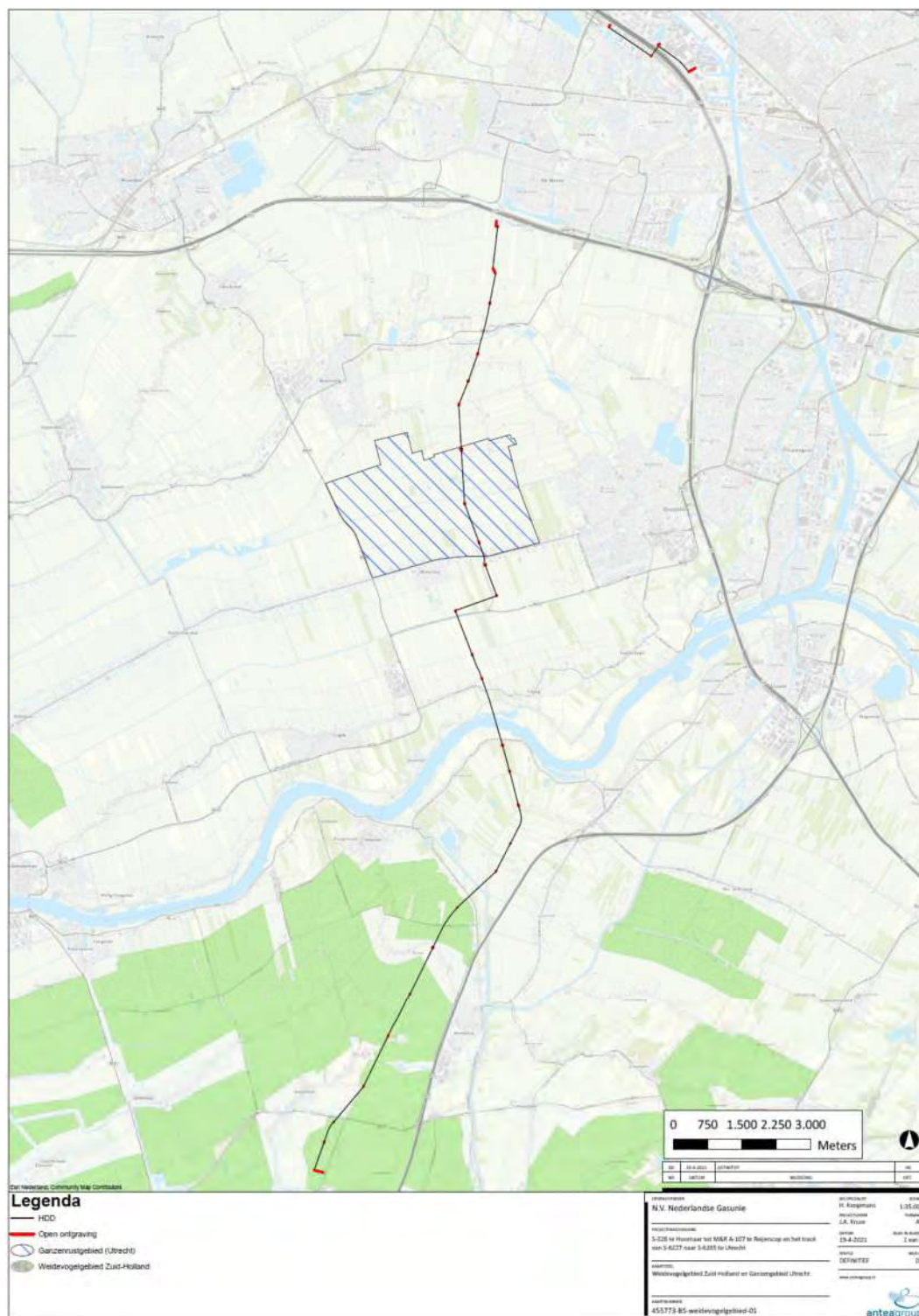
Gevolgen voor Natura 2000-gebieden worden verder uitgewerkt in de toetsing in Hoofdstuk 5.

Natuurnetwerk Nederland (NNN), belangrijke weidevogelgebieden (Zuid-Holland) en ganzenrustgebied (Utrecht)

Het tracé Hoornaar-Utrecht kruist op enkele locaties het NNN alsook gebieden die bestemd zijn om toegevoegd te worden tot het NNN (ontwikkelingszone NNN). In Figuur 4.2. is de ligging van het tracé Hoornaar-Utrecht ten opzichte van het NNN weergegeven. Zoals in de Figuur te zien is, doorkruist het tracé nergens NNN-gebied middels open ontgraving. Alle doorkruisingen van NNN-gebieden zijn in horizontaal gestuurde boringen. Zowel de provincie Zuid-Holland als de provincie Utrecht hanteren geen toetsing van externe werking op de NNN-gebieden.

Tevens doorkruist het tracé Hoornaar-Utrecht belangrijk weidevogelgebied in de provincie Zuid-Holland en ganzenrustgebied in Utrecht. In Figuur 4.3. is de ligging van de tracés ten opzichte van deze gebieden weergegeven. Gevolgen voor het NNN en belangrijk weidevogelgebied en ganzenrustgebied wordt verder uitgewerkt in de toetsing in Hoofdstuk 5.

Figuur 4.3. Ligging belangrijk weidevogelgebied in Zuid-Holland en ganzenrustgebied in Utrecht ten opzichte van de tracés (bron; ESRI Nederland en het Kadaster).

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het project gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.3](#) wordt het project getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling project

De tracés worden grotendeels aangelegd middels een aantal gestuurde boringen (HDD's) met tussengelegen, korte open ontgravingen (veldstrekkingen). HDD zijn horizontaal gestuurde boringen, de leiding wordt hier in een boring getrokken. Er wordt hier niet gegraven. Ten behoeve van het aanleggen wordt een werkstrook (inclusief de leidingsleuf zelf) met een breedte van in totaal 25 meter aangelegd. Ter plaatse van kruisingen wordt voor het aanleggen van zinker en het maken en aansluitingen van boringen plaatselijk dieper gegraven, tot maximaal 4,0 m-mv.

Er vinden geen graafwerkzaamheden aan watergangen en oevers plaats. Er worden geen bomen gekapt. Wel komen er planken over de sloten om het tracé te ontsluiten voor materieel. Ten behoeve van open ontgravingen zal te allen tijde grond worden vergraven en over delen ook vegetatie (met name grasvegetatie in de graslandpolders) worden verwijderd. Op de delen van de tracés waar bebouwing aanwezig is, worden HDD's uitgevoerd. Hierdoor is sloop van aanwezige bebouwing uitgesloten.

Voorliggend bureauonderzoek geeft een indicatie welke mogelijke conflicten met de Wet natuurbescherming aan de orde kunnen zijn. Voor een complete toetsing van de mogelijke effecten dient een aanvullend terreinbezoek te worden uitgevoerd om een uitspraak te kunnen doen over de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten, algemene broedvogels, zoogdieren, reptielen, insecten, planten en overige soortgroepen. Pas na terreinbezoek en verdere specificatie van de uit te voeren werkzaamheden (bijv. werkmethodes, bomenkap) kan definitief worden bepaald welke mogelijke conflicten met de Wet natuurbescherming van toepassing zijn op het project. Op basis van het volledige terreinbezoek kan worden bekeken of vervolgstappen (zoals nader onderzoek of ontheffing) in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk zijn.

Indien de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in het geding komt (dit wordt nader beschouwd als de soorten en aantallen inzichtelijk zijn gemaakt) en de werkzaamheden dusdanig worden aangepast dat negatieve effecten zoveel als mogelijk worden voorkomen, zal het bevoegd gezag naar alle waarschijnlijkheid een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepaling, onder voorwaarden, verlenen. De werkzaamheden kunnen dan met in achtneming van deze voorwaarden, doorgang vinden.

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

In veel gevallen volgt het voorgenomen tracé naar verwachting reeds een route waarbij conflicten met de Wet natuurbescherming wat betreft beschermde soorten (op basis van de bureaustudie) weinig verwacht worden. Vanuit ecologisch oogpunt wordt geadviseerd om het voorgenomen tracé daarom slechts op enkele plekken te wijzigen. De voorgestelde wijzigingen betreffen grotendeels conflicten met het onderdeel gebiedsbescherming van de Wet

natuurbescherming en vallen dan ook samen met het ontzien van de aanwezige Natura 2000-gebieden, NNN-gebieden, belangrijk weidevogelgebied en ganzenrustgebied.

De uiteinden van de tracés zijn vaste locaties (afsluiterschema's en meet- en regelstation). Deze delen van de tracés kunnen daarom niet worden verplaatst.

5.2.1 Vogels

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen, met inbegrip van de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd zijn en waar bij aantasting en/of verstoring hiervan altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4 vogelsoorten (zie Bijlage 1). Daarnaast kunnen categorie 5 vogelsoorten aanwezig zijn waarvoor geldt dat die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving.

Het is niet uit te sluiten dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden aanwezig zijn. Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen en/of de functionele leefomgeving van deze soorten worden verstoord dan wel worden aangetast, is sprake van een overtreding van gestelde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Om het effect van de voorgenomen tracés op deze eventueel aanwezige soorten te kunnen bepalen, is een terreinbezoek naar de aanwezigheid van deze soorten en hun broedplaatsen noodzakelijk.

Indien (de omgeving van) de tracés een relevant onderdeel uitmaken van het leefgebied van de soort(en) dienen vervolgstappen ondernomen te worden (nader onderzoek, het nemen van mitigerende maatregelen en (mogelijk) het aanvragen van een ontheffing).

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). In en rondom de tracés kunnen nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten in diverse groenstructuren of andere elementen in het landschap. Met name in de graslandpercelen in het uitgestrekte polderlandschap dat het tracé Hoornaar-Utrecht doorkruist zullen diverse broedende weidevogels aanwezig zijn. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli²) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde en vormen algemene broedvogels geen belemmering voor het project.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken (dit verdient de aanbeveling) dan dienen de tracés (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dienen vooraf aan de werkzaamheden de tracés gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een ter zake kundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen de tracés dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld

² Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

en/of wordt (een deel van) de tracés niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat nesten niet meer in gebruik zijn.

5.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde soorten en staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In het kader van de Wet natuurbescherming is daarom een aantal verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen neergelegd die in principe niet overtreden mogen worden door onder andere een ruimtelijke ontwikkeling als de aanleg van de nieuwe leiding.

In en rondom de tracés kunnen vleermuizen een verblijfplaats hebben in bomen. Daarnaast kunnen vliegroutes en foerageergebied aanwezig zijn in diverse landschapselementen. Indien daadwerkelijk verblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebied aanwezig zijn, is aantasting, verstoring of vernietiging hiervan in strijd met de Wet natuurbescherming.

Om inzicht te krijgen in waar potentiële verblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebieden aanwezig zijn, dient een terreinbezoek uitgevoerd te worden door een ter zake kundig ecooloog. Naar aanleiding van de resultaten van het terreinbezoek en specificering van de werkzaamheden kan bekeken worden of vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Op locaties waar de voorgenomen maatregelen potentiële verblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebied niet kunnen ontzien, dient nader onderzoek (conform het Vleermuisprotocol 2017 van Netwerk Groene Bureaus) uitgevoerd te worden naar het daadwerkelijk voorkomen van soorten en aantallen op de desbetreffende locatie.

Indien de tracés op die locaties onderdeel uitmaken (in de vorm van verblijfplaatsen, vliegroutes of essentieel foerageergebied) van het leefgebied van vleermuizen dienen vervolgstappen ondernomen te worden zoals het alsnog nemen van mitigerende maatregelen en het (mogelijk) aanvragen van een ontheffing.

Overige (land)zoogdieren

In de omgeving van de tracés is recent een aantal beschermde zoogdiersoorten waargenomen. Gezien de aanwezige biotopen binnen of in de nabijheid van de tracés is voor deze soorten de kans aanwezig dat deze binnen de tracés voorkomen.

Indien binnen de tracés leefgebied van beschermde zoogdiersoorten voor komt, vinden er als gevolg van het project mogelijk effecten plaats in het leefgebied van de beschermde soorten en mogelijk op de individuen zelf. De werkzaamheden kunnen dan mogelijk verbodsbepalingen uit de Wnb overtreden. Om te voorkomen dat verbodsartikelen overtreden worden, moet inzichtelijk gemaakt worden welke beschermde zoogdiersoorten (en in welke aantallen) voorkomen binnen de invloedssfeer van het project. Door middel van een terreinbezoek kan een inschatting worden gemaakt of deze soorten voorkomen binnen de tracés en of locaties nader te specificeren zijn.

Indien de inschatting is dat deze soorten aanwezig (kunnen) zijn, kunnen mitigerende maatregelen genomen worden waarbij overtredingen op de verbodsbepalingen worden voorkomen. Indien dit niet (geheel) voorkomen kan worden, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Hiervoor is het wel nodig om nader onderzoek (volgens opgestelde soortprotocollen) te doen naar het voorkomen van soorten en aantallen binnen de tracés en omgeving. Onder bepaalde voorwaarden kan een ontheffing verleend worden door het bevoegd gezag. Om deze

reden dient dan voor de soort een ontheffingsaanvraag opgesteld te worden waarin onder andere de maatregelen, de gunstige staat van instandhouding en de belangen voor het project uiteengezet worden.

5.2.3 Reptielen, vlinders, libellen, flora en overige soortgroepen

In de omgeving van de tracés zijn recent diverse overige beschermde soorten waargenomen (zie Tabel 4.1). Gezien de aanwezige biotopen binnen of in de nabijheid van de tracés is voor deze soorten de kans aanwezig dat deze binnen de tracés voorkomen.

Indien binnen de tracés leefgebied in de vorm van geschikt biotoop van beschermde soorten voorkomt, vinden er als gevolg van het project mogelijk effecten plaats in het leefgebied van de beschermde soorten en mogelijk op de individuen zelf. De werkzaamheden kunnen dan mogelijk verbodsbepalingen uit de Wnb overtreden. Om te voorkomen dat verbodsartikelen overtreden worden, moet inzichtelijk gemaakt worden welke beschermde soorten (en in welke aantallen) voorkomen binnen de invloedssfeer van het project. Door middel van een terreinbezoek kan een inschatting worden gemaakt of deze soorten voorkomen binnen de tracés.

Indien de inschatting is dat deze soorten aanwezig (kunnen) zijn, kunnen mitigerende maatregelen genomen worden waarbij overtredingen op de verbodsbepalingen worden voorkomen. Indien dit niet (geheel) voorkomen kan worden, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Hiervoor is het wel nodig om nader onderzoek (volgens opgestelde soortprotocollen) te doen naar het voorkomen van soorten en aantallen binnen de tracés en omgeving. Onder bepaalde voorwaarden kan een ontheffing verleend worden door het bevoegd gezag. Om deze reden dient dan voor de soort een ontheffingsaanvraag opgesteld te worden waarin onder andere de maatregelen, de gunstige staat van instandhouding en de belangen voor het project uiteengezet worden.

Terreinbezoek en verdere vervolgstappen beschermde soorten Wnb

Het uitvoeren van een aanvullend terreinbezoek is noodzakelijk om inzicht te krijgen in welke beschermde soorten binnen de tracés voor kunnen komen. Indien de tracés onderdeel uitmaken of kunnen uitmaken van de functionele leefomgeving van een soort, en overtreding van de verbodsbepalingen niet geheel voorkomen kan worden door de (aangepaste) voorgenomen maatregelen, dan dient nader onderzoek plaats te vinden naar het daadwerkelijke voorkomen van soorten en hun aantallen. Op basis van het nader onderzoek kan aanwezigheid van een soort worden onderzocht en kan een ontheffingsaanvraag opgesteld worden waarin onder andere de maatregelen, de gunstige staat van instandhouding en de belangen voor het project uiteengezet worden. Voor overtreding van de verbodsbepalingen kan dan, onder bepaalde voorwaarden, ontheffing verleend worden door het bevoegd gezag.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Het tracé Hoornaar-Utrecht loopt door de Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem. Daarnaast bevindt het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid zich binnen 5 km afstand van de tracés.

Deze gebieden zijn door het ministerie van EZ aangewezen als Natura 2000-gebied op grond van de Habitatrichtlijn. De Zouweboezem is ook aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Aanwijzing tot Natura 2000-gebied vindt plaats op basis van het voorkomen van specifieke soorten en/of habitattypen. Voor deze soorten en habitattypen worden doelen benoemd met betrekking tot aantal, oppervlakte en kwaliteit van het habitat of leefgebied, de zogenaamde instandhoudingsdoelen.

Ter plaatse van de Natura 2000-gebieden wordt het tracé aangelegd d.m.v. HDD's. Deze boringen zijn niet van invloed op aangewezen soorten en habitattypen. De boorputten bevinden zich op grote afstand en/of het tussenliggende gebied heeft voldoende afschermende/bufferende werking, zodat er geen sprake is van versturende invloeden. Ook van de boringen zelf is geen (wezenlijke) invloed te verwachten. Trillingen zijn verwaarloosbaar en er worden maatregelen getroffen tegen mogelijke kwel en overstroming. Wel kan er sprake zijn van indirecte negatieve effecten door stikstofdepositie tijdens de aanleg van de gasleidingtracés, ook voor het in de omgeving gelegen Lingegebied & Diefdijk-Zuid.

Stikstofdepositie

Voorheen werd het Programma Aanpak Stikstof (PAS) gebruikt als kader om te bepalen of de stikstofdepositie als gevolg van een plan of project toelaatbaar is op grond van de Wnb. Echter is sinds 29 mei 2019 vastgesteld dat het PAS niet correct passend beoordeeld is en daarmee in strijd is met de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen. Het gevolg is dat nu voor elk plan en project beoordeeld moet worden of het significant negatieve effecten heeft op beschermde natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden.

Voor de aanleg van het tracé zullen tijdelijk werkzaamheden plaats vinden. Ten behoeve van de werkzaamheden zullen onder andere mobiele werktuigen met verbrandingsmotoren worden ingezet welke een emissie van NO_x naar de omgeving met zich meebrengen. Voor de aanleg zal daarom onderzocht moeten worden of er (significant) negatieve effecten zijn als gevolg van stikstofdepositie als gevolg van de werkzaamheden op onder andere de voorgenoemde Natura 2000-gebieden. Deze drie Natura 2000-gebieden bevatten namelijk allen stikstofgevoelige natuurwaarden. Gezien de omvang van het project is mogelijk ook op grotere afstand een effect als gevolg van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten.

Om te voldoen aan te tonen wat het effect is op omliggende Natura 2000-gebieden zijn er verschillende opties. Onderstaand worden deze besproken samen met de bijbehorende risico's. Een eerste belangrijke stap daarbij is de stikstofdepositie ten gevolge van de werkzaamheden in kaart brengen met behulp van een berekening met AERIUS Calculator. Afhankelijk van het resultaat kunnen de vervolgstappen bepaald worden.

De verwachting is dat, onder andere door de korte afstand tot Natura 2000-gebieden Uiterwaarden Lek en Zouweboezem en gezien de omvang van het project, er een stikstof depositie van boven de 0,00 mol/ha/jaar plaats zal vinden op een of meerdere Natura 2000-gebieden en er dus vervolgstappen aan de orde zijn.

Er zijn verschillende opties indien de stikstofdepositie groter is dan 0,00 mol/ha:

- *Aanpassen van het voornemen om een reductie in de uitstoot te genereren*
 - *Elektrische of Schone mobiele werktuigen*
Het gebruik van schone mobiele werktuigen (bouwjaar > 2014) of elektrische mobiele werktuigen voor de werkzaamheden kan een reductie in de uitstoot genereren. Door de zeer korte afstand tot Natura 2000-gebieden wordt er al een depositie verwacht bij

minimale uitstoot (10 kg/jaar). De verwachting is dan ook dat het gebruik van schone mobiele werktuigen niet zal leiden tot een depositie van 0,00 mol/ha/jaar, maar mogelijk wel tot gevolg kan hebben dat negatieve effecten als niet significant kunnen worden beoordeeld. Een AERIUS berekening kan hier meer zicht op geven.

- *Intern salderen*

Mogelijk is er de optie om intern te salderen. Dit houdt in dat men de beoogde situatie mag afzetten tegen een referentie situatie. Als de depositie van de beoogde situatie niet groter is dan de depositie van de referentie situatie, dan zijn negatieve effecten uitgesloten en is de depositie toelaatbaar. Of intern salderen voor deze werkzaamheden realistisch is kan verder onderzocht worden door de referentie situatie in kaart te brengen en na berekeningen met de AERIUS Calculator.

- *Ecologisch beoordelen*

Wanneer uit een eerste berekening volgt dat er stikstofdepositie plaats vindt als gevolg van het voornemen, kan deze depositie ecologisch beoordeeld worden. Met deze beoordeling kan mogelijk worden onderbouwd dat de depositie geen significant negatieve effecten heeft op de relevante stikstofgevoelige natuurwaarden. Wanneer blijkt dat significant negatieve effecten uitgesloten zijn, volstaat de ecologische beoordeling met een Voortoets. Wanneer blijkt dat significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, dient een Passende Beoordeling te worden opgesteld. Indien in de Passende Beoordeling significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, is de vervolgstap het opstellen van een ADC-toets.

Recentelijk is door de Rijksoverheid kenbaar gemaakt dat de opties tot extern salderen (voorlopig) zijn komen te vervallen. Deze opties worden hier dan ook niet besproken.

5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor wat betreft het NNN is in de provincies Utrecht en Zuid-Holland bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich NNN binnen het tracé Hoornaar-Utrecht (zie Figuur 4.3). Zoals in de Figuur te zien is, doorkruist het tracé nergens NNN-gebied middels open ontgraving. Alle doorkruisingen van NNN-gebieden zijn in horizontaal gestuurde boringen. Er is geen sprake van directe aantasting en er dienen dan ook geen vervolgstappen genomen te worden.

In de omgeving van de tracés liggen ook NNN-gebieden. Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in de nabijheid van het project worden niet verwacht. De ontwikkeling in de tracés heeft geen effect op de directe omgeving van de tracés. Vanuit dit oogpunt zijn er voor NNN-gebieden in de omgeving van de tracés geen belemmeringen.

5.3.3 Belangrijk weidevogelgebied en ganzenrustgebied

Het tracé Hoornaar-Utrecht loopt vanaf de Zouwendijk naar het zuiden toe voor een groot deel door belangrijk weidevogelgebied. De aanleg van het tracé kan enkel een negatief effect hebben op weidevogels door verstoring van broedende vogels en vernietiging van broedplaatsen. Er zijn geen permanente effecten te verwachten van de aanleg van het tracé. Verwachting is dat de locatie na uitvoering van de werkzaamheden in de oorspronkelijke staat zal worden hersteld. Om

verstoring van broedende vogels en aantasting van broedplaatsen te voorkomen zullen werkzaamheden op dit deel van het tracé buiten het broedseizoen voor weidevogels (eind februari-half juli) moeten plaatsvinden. Hierbij geldt dat het in beginsel niet mogelijk is om vooraf delen van het tracé ongeschikt te maken voor weidevogels, waardoor deze niet tot broeden kunnen overgaan. Hierdoor zou beschermd weidevogelgebied namelijk (tijdelijk) niet benut kunnen worden door weidevogels waardoor een voortplantingseizoen gemist wordt en hierdoor sprake kan zijn van (significante) aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van belangrijke weidevogelgebieden. Aangezien in het kader van de aanleg van het tracé slechts een relatief smalle werkstrook door de gebieden wordt aangelegd, blijft er mogelijk voldoende ruimte beschikbaar voor de vogels. Voorgesteld wordt om aan het bevoegde gezag (provincie) voor de leggen of dit al dan niet het geval is. Door werkzaamheden buiten het broedseizoen voor weidevogels uit te voeren, zijn (significant) negatieve effecten op belangrijke weidevogelgebied uit te sluiten.

Het tracé Hoornaar-Utrecht loopt door ganzenrustgebied. In de ganzenrustgebieden is het in principe niet toegestaan handelingen te verrichten of toe te laten, die de foerageer- en rustfunctie van het gebied voor beschermde ganzen negatief beïnvloeden. De gebieden geven rust en foerageerplaats voor de Grauwe gans en Kolkans in periode van 1 november tot 1 april en voor de Brandgans tot 1 mei. In deze gebieden, deels gelegen in het NNN geldt dat ganzen in bepaalde periodes niet verontrust en bejaagd mogen worden. De gebieden geven rust en foerageerplaats voor de Grauwe gans en Kolkans in periode van 1 november tot 1 april en voor de Brandgans tot 1 mei. Bij de inzet van dit instrument vervult de provincie de rol van scheidsrechter. De provincie bepaalt waar de ganzenrustgebieden liggen, houdt in de gaten of de opvangcapaciteit van deze gebieden voldoende groot is en ziet toe op het naleven van de beperkingen die in deze gebieden gelden ten aanzien van het bestrijden van ganzen. Verdere uitwerking vindt plaats in het Beleidskader Wnb. Wanneer het niet mogelijk is de werkzaamheden buiten de rustperiode van ganzen uit te voeren, is overleg met de provincie nodig.

Het geplande tracé Hoornaar - Reijmerscop heeft mogelijk een (significant) negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden van belangrijke weidevogelgebieden indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen voor weidevogels uitgevoerd worden. Bij een dergelijke aantasting dienen vervolgstappen genomen te worden die in lijn zijn met de Verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland. Hierbij is het provinciale compensatiebeleid van toepassing zoals vastgelegd in de beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013).

Het tracé loopt door ganzenrustgebied. Indien werkzaamheden tijdens de periode van 1 november tot 1 mei worden uitgevoerd, kan dit mogelijk de foerageer- en rustfunctie van het gebied voor beschermde ganzen negatief beïnvloeden. In dat geval is afstemming met het bevoegd gezag noodzakelijk.

6 Bronnen

AnteaGroup, 2017. Nader ecologisch onderzoek Reijerscop. Aanleg leidinglus en twee vloeistofvangers – Reijerscop. Juli 2017.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna)

www.anemoon.org

www.vogelatlas.nl

www.netwerkgroenebureaus.nl

www.bij12.nl

www.vlinderstichting.nl

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen de tracés. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze Bijlage voor de vogelsoorten en Tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in Tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimpernelblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaat
	pimpernelblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laativlieger
			meervleermuis
Libellen	mercurwaterjuffer		mopsvleermuis
	bronslibel		noordse vleermuis
	gaffellibel		rosse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		ruige dwergvleermuis
	groene glazenmaker		tweekleurige vleermuis
	noordse winterjuffer		vale vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		watervleermuis
	rivierrombout		gewone dwergvleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bulrug, gewone vinvis
	gladde slang		bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis		gestreepte dolfijn
	zandhagedis		gewone dolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts		grijze dolfijn
	kleine vlotvaren		kleine zwaardwalvis
Vissen	steur		narwal
	houting		orka
Weekdieren	bataafse stroommossel		tuimelaar
	platte schijfhoren		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
Zaadplanten	liggende raket		noordse vinvis, potvis
	drijvende waterweegbree		butskop
	Groenknolorchis, zomerschroeforchis		dwergvinvis
	kruiend moerasscherm		griend, witte dolfijn
			spitsdolfijn van gray

Tabel B. “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Gestippelde alver
	Meerkikker*		Grote modderkruiper
	Middelste groene kikker*		Kwabaal
	Vinpootsalamander	Kreeftachtigen	Europese rivierkreeft
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparelmoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimpernelblauwtje		Damhert
	Duinparelmoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote parelmoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavilinder		Grote bosmuis
	Pimpernelblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoorpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparelmoervlinder		Konijn*
	Veenhooibeestje		Molmuis
	Veldparelmoervlinder		Ondergrondse woelmuis*
	Zilveren maan		Ree*
Reptielen	Adder		Rosse woelmuis*
	Hazelworm		Steenmarter
	Levendbarende hagedis		Tweekleurige bosspitsmuis*
	Ringslang		Veldmuis*
Libellen	Beekrombout		Veldspitsmuis*
	Bosbeekjuffer		Vos*
	Donkere waterjuffer		Waterspitsmuis
	Gevlekte glanslibel		Wezel**
	Gewone bronlibel		Wild zwijn
	Hoogveenglanslibel		Woelrat*
	Kempense heidelibel		Vliegend hert
	Speerwaterjuffer	Kevers	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland, Noord-Brabant en Overijssel, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw pazelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnatchorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwieselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjegtiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geploide vrouwenmantel	Moeragamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de Tabel (Tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In Tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een

vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

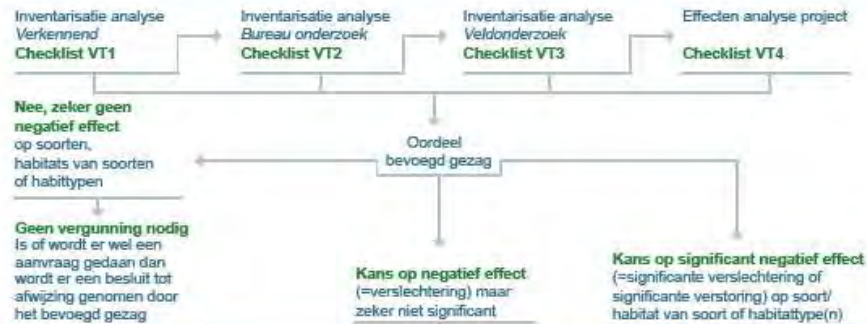
Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Stroomschema vergunningsprocedure

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Deze is ook van kracht onder de huidige Wet natuurbescherming. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoets een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

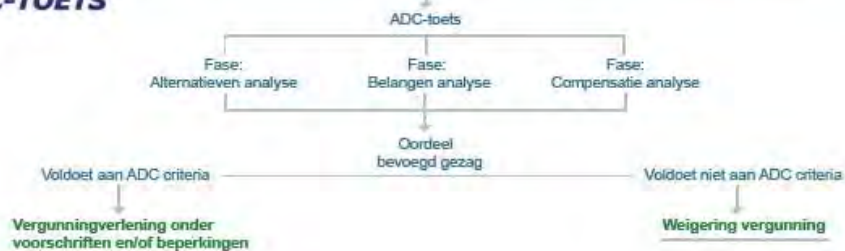
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Bijlage 2: Kaarten met waarnemingen beschermde soorten NDFF

Legenda

Planten

- Akkerboterbloem
- Akkerdoornzaad
- Akkerogentroost
- Blaasvaren
- Brede wolfsmelk
- Dreps
- Echte gamander (subsp. germanicum)
- Groot spiegelklokje
- Grote leeuwenklauw
- Kartuizer anjer
- Kleine wolfsmelk
- Kluwenklokje
- Muurbloem
- Naakte lathyrus
- Naaldenkervel
- Rood peperboompje
- Ruw parelzaad
- Wilde ridderspoor
- Wilde weit

Vleermuizen

- Baardvleermuis
- Baardvleermuis / Brandts vleermuis
- Gewone dwergvleermuis
- Gewone grootoorvleermuis
- Gewone/Grijze grootoorvleermuis
- Gewone/Kleine dwergvleermuis
- Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis
- Kleine dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Laatvlieger / Tweekleurige vleermuis
- Meervleermuis
- Rosse vleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Tweekleurige vleermuis
- Watervleermuis
- myoot (soort onbekend)
- vleermuis (onbekend)

Weekdieren

- Platte schijfhoen
- Zeggekorfslak

Vogels

- Boomvalk
- Buizerd
- Gierzwaluw
- Grote Gele Kwikstaart
- Havik
- Huismus
- Kerkuil
- Ooievaar
- Ransuil
- Roek
- Slechtvalk
- Sperwer
- Steenuil

Amfibieën

- Alpenwatersalamander
- Heikikker
- Kamsalamander
- Poelkikker
- Rugstreeppad
- Vroedmeesterpad

Vissen

- Grote modderkruiper

Reptielen

- Ringslang

Overige zoogdieren

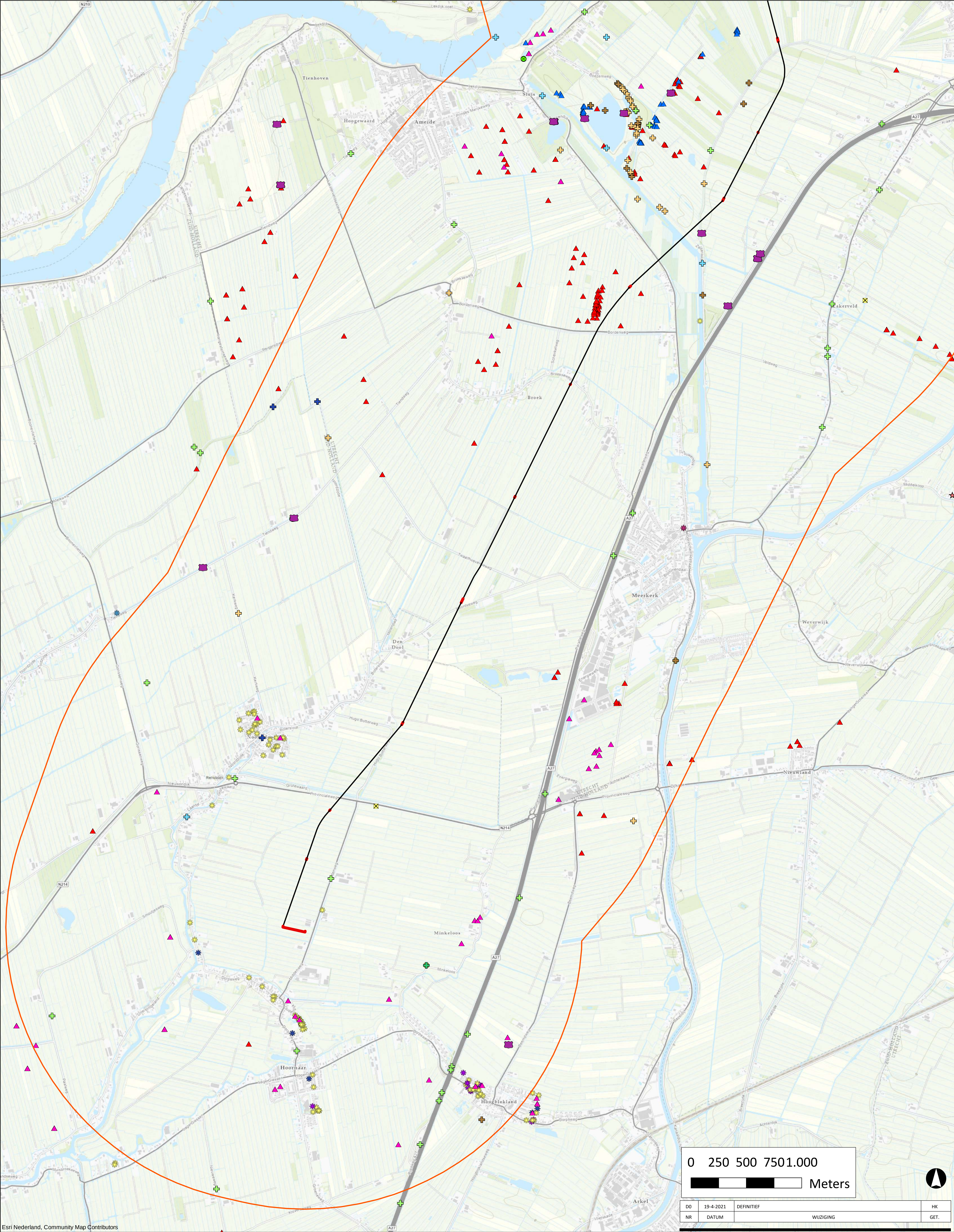
- Bever
- Boommarter
- Bunzing
- Damhert
- Eekhoorn
- Hermelijn
- Steenmarter
- Wezel

Libellen

- Groene glazenmaker
- Rivierrombout

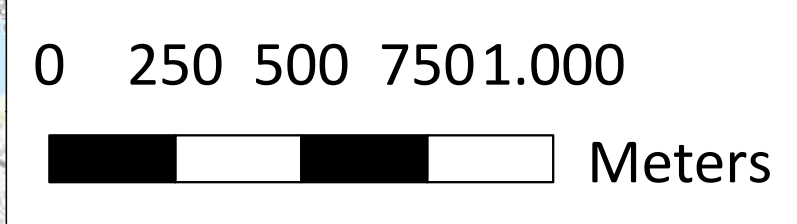
Dagvlinders

- grote vos

Legenda

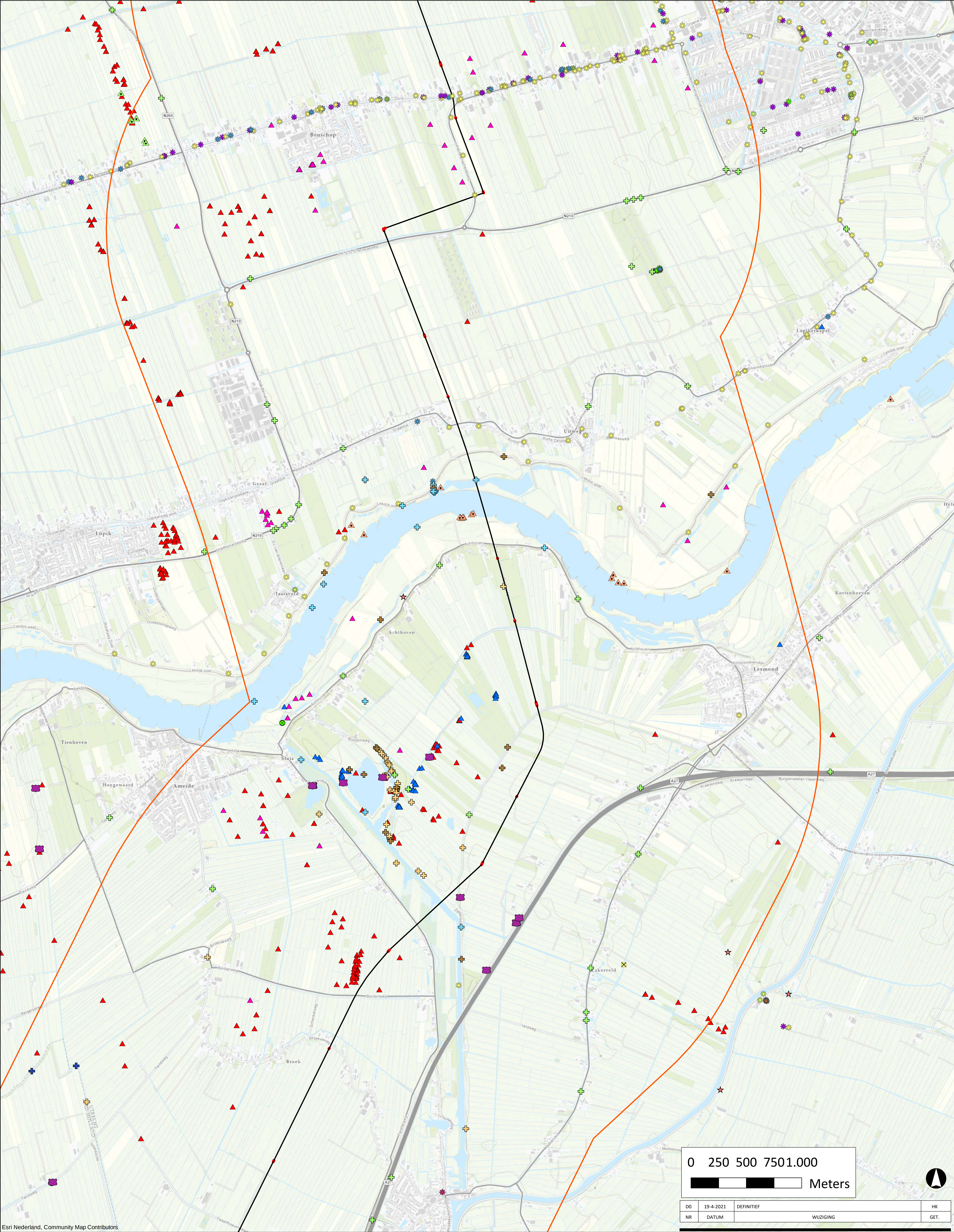
- Tracé Hoornaar - Rijerscop - Utrecht
- Gemeentegrenzen

DO	19-4-2021	DEFINITIEF	HK
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	N.V. Nederlandse Gasunie	GIS SPECIALIST	H. Koopmans	SCHAAL	1:15.000
PROJECTLEIDER	J.A. Kruse	FORMAAT	A1		
PROJECTOMSCHRIJVING	S-328 te Hoornaar tot M&R A-107 te Rijerscop en het tracé van S-6227 naar S-6265 te Utrecht	DATUM	19-4-2021	BLAD IN BLADEN	1 van 1
KAARTTITEL	Overzicht beschermde soorten	STATUS	DEFINITIEF	WIJZ.NR	DO
KAARTNUMMER	455773-BS-NT-01				

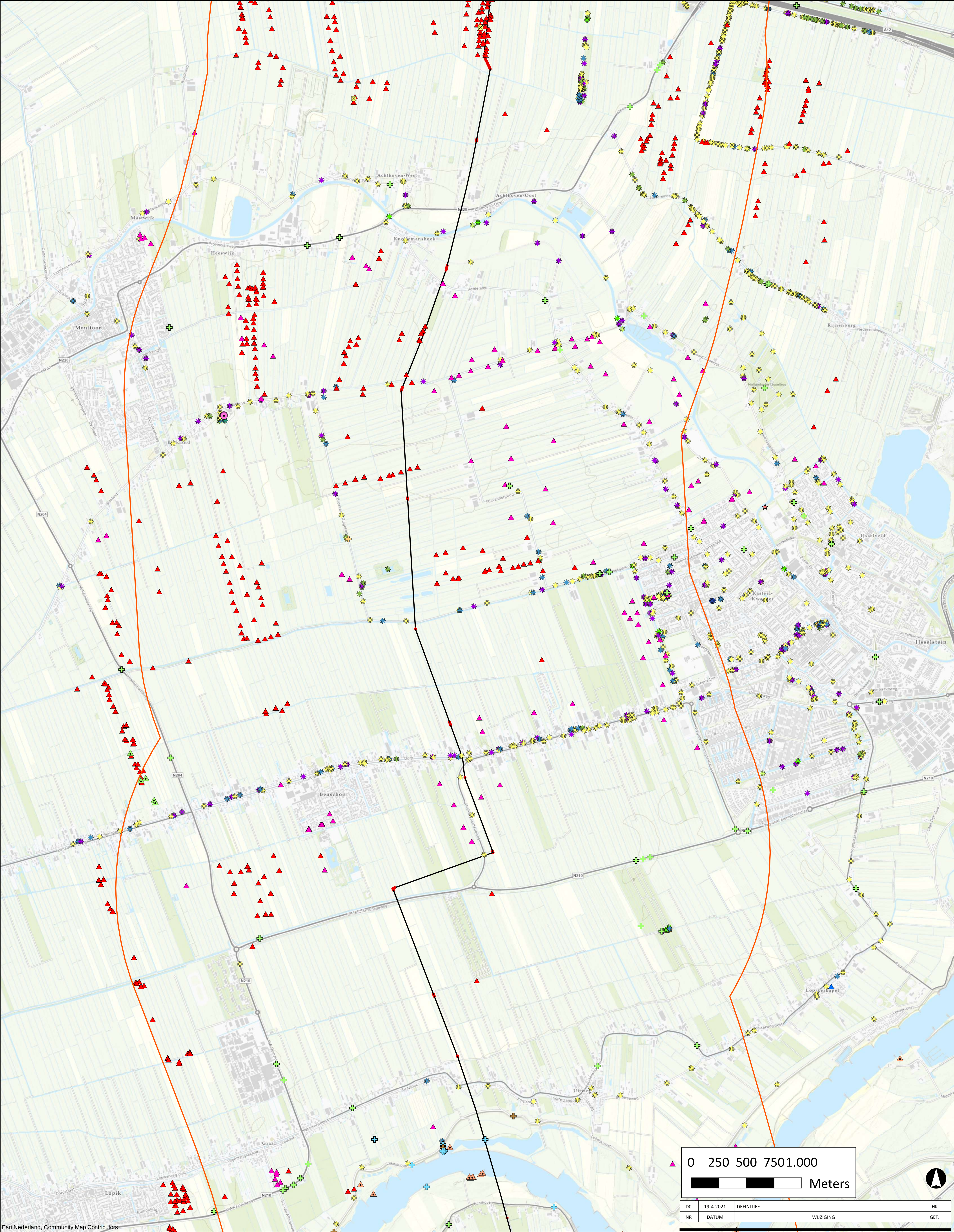
Legenda

- Tracé Hoornaar - Rijerscop - Utrecht
- Gemeentegrenzen

0 250 500 7501.000		Meters	
DO	19-4-2021	DEFINITIEF	HK
NR	DATUM	WUIZING	GET.

OPDRACHTGEVER		GIS SPECIALIST		SCHAAL
N.V. Nederlandse Gasunie		H. Koopmans		1:15.000
PROJECTOMSCHRIJVING		PROJECTLEIDER		FORMAAT
S-328 te Hoornaar tot M&R A-107 te Rijerscop en het tracé van S-6227 naar S-6265 te Utrecht		J.A. Kruse		A1
KAARTTITEL		DATUM		BLAD IN BLADEN
Overzicht beschermde soorten		19-4-2021		1 van 1
KAARTNUMMER		STATUS		WUIZ.NR
455773-BS-NT-01		DEFINITIEF		DO
		www.anteagroup.nl		

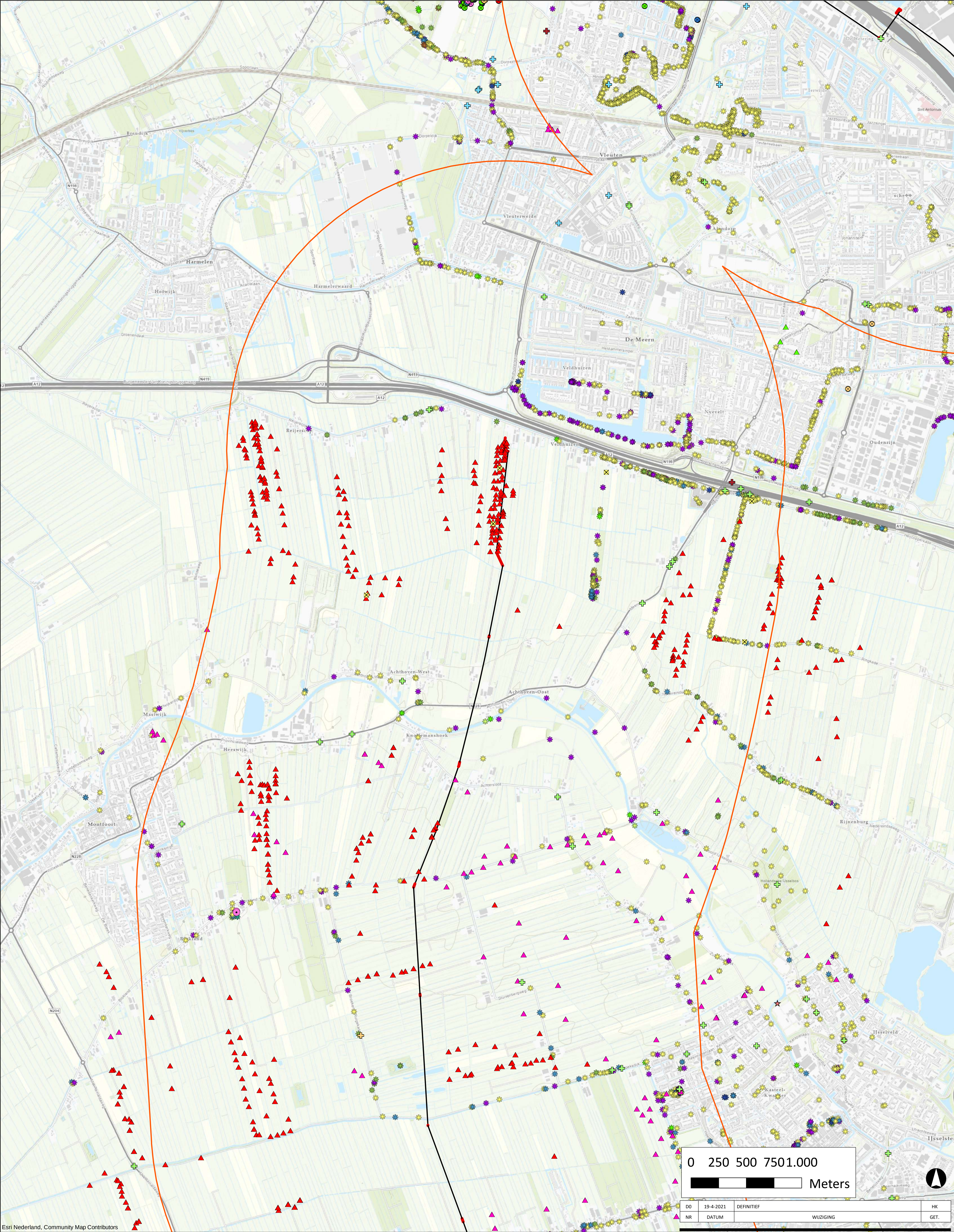

- Legenda
- Tracé Hoornaar - Rijerscop - Utrecht
- Gemeentegrenzen

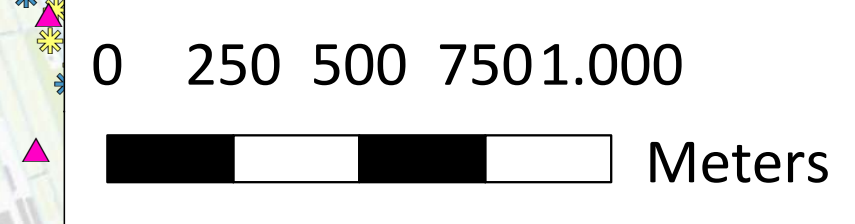
0 250 500 7501.000			
Meters			
DO	19-4-2021	DEFINITIEF	HK
NR	DATUM	WUIZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER		GIS SPECIALIST		SCHAAL
N.V. Nederlandse Gasunie		H. Koopmans		1:15.000
PROJECTLEIDER		J.A. Kruse		FORMAAT
S-328 te Hoornaar tot M&R A-107 te Rijerscop en het tracé van S-6227 naar S-6265 te Utrecht		DATUM		1 van 1
S-328 te Hoornaar tot M&R A-107 te Rijerscop en het tracé van S-6227 naar S-6265 te Utrecht		STATUS		WUIZ.NR
Overzicht beschermde soorten		DEFINITIEF		DO
www.anteagroup.nl				
KAARTNUMMER				
455773-BS-NT-01				

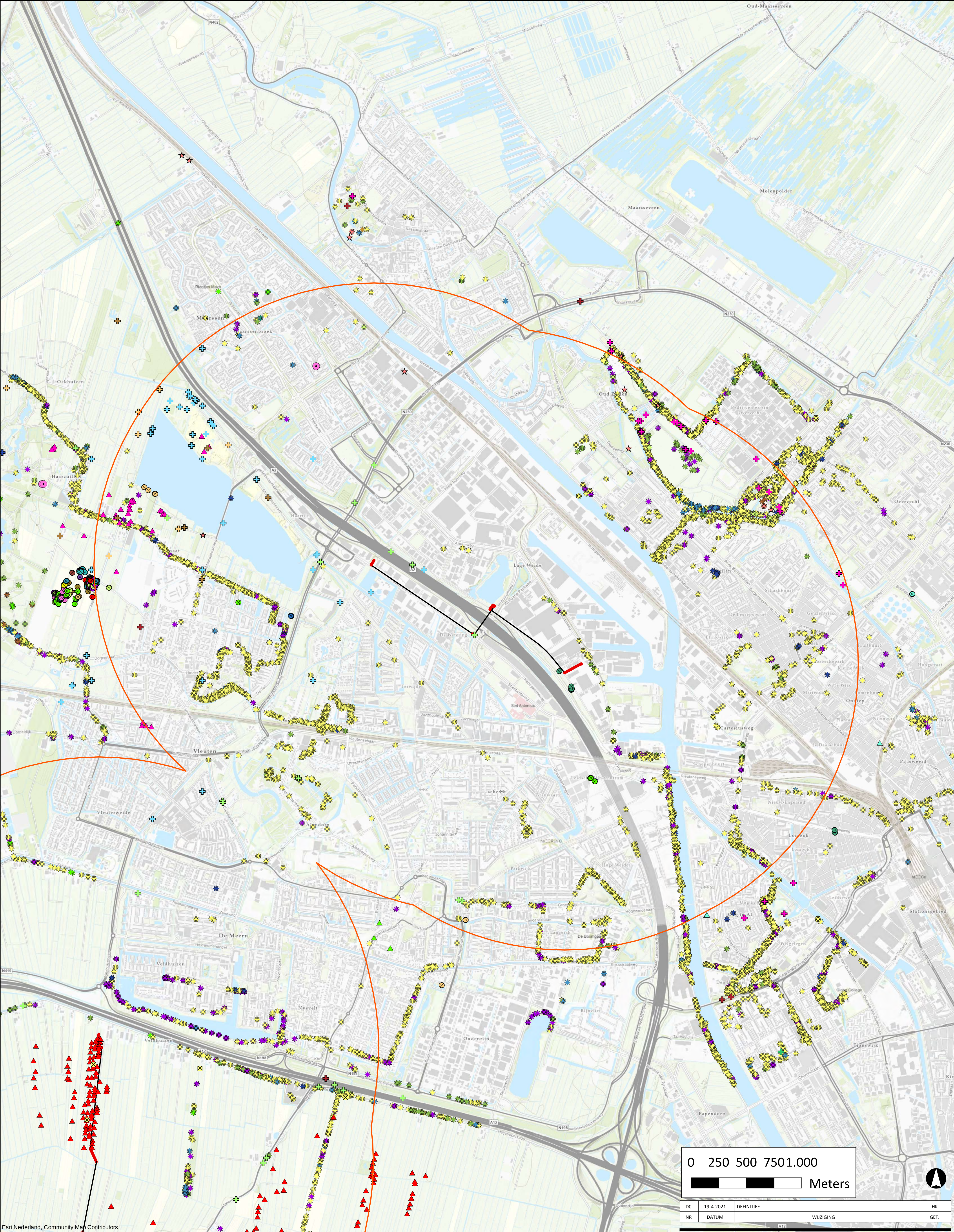
- Legenda**
- Tracé Hoornaar - Rijerscop - Utrecht
 - Gemeentegrenzen

DO	19-4-2021	DEFINITIEF	HK
NR	DATUM	WUIZING	GET.

OPDRACHTGEVER	N.V. Nederlandse Gasunie	GIS SPECIALIST	H. Koopmans	SCHAAL	1:15.000
PROJECTLEIDER	J.A. Kruse	FORMAAT	A1		
PROJECTOMSCHRIJVING	S-328 te Hoornaar tot M&R A-107 te Rijerscop en het tracé van S-6227 naar S-6265 te Utrecht	DATUM	19-4-2021	BLAD IN BLADEN	1 van 1
KAARTTITEL	Overzicht beschermde soorten	STATUS	DEFINITIEF	WUIZ.NR	DO
KAARTNUMMER	455773-BS-NT-01				

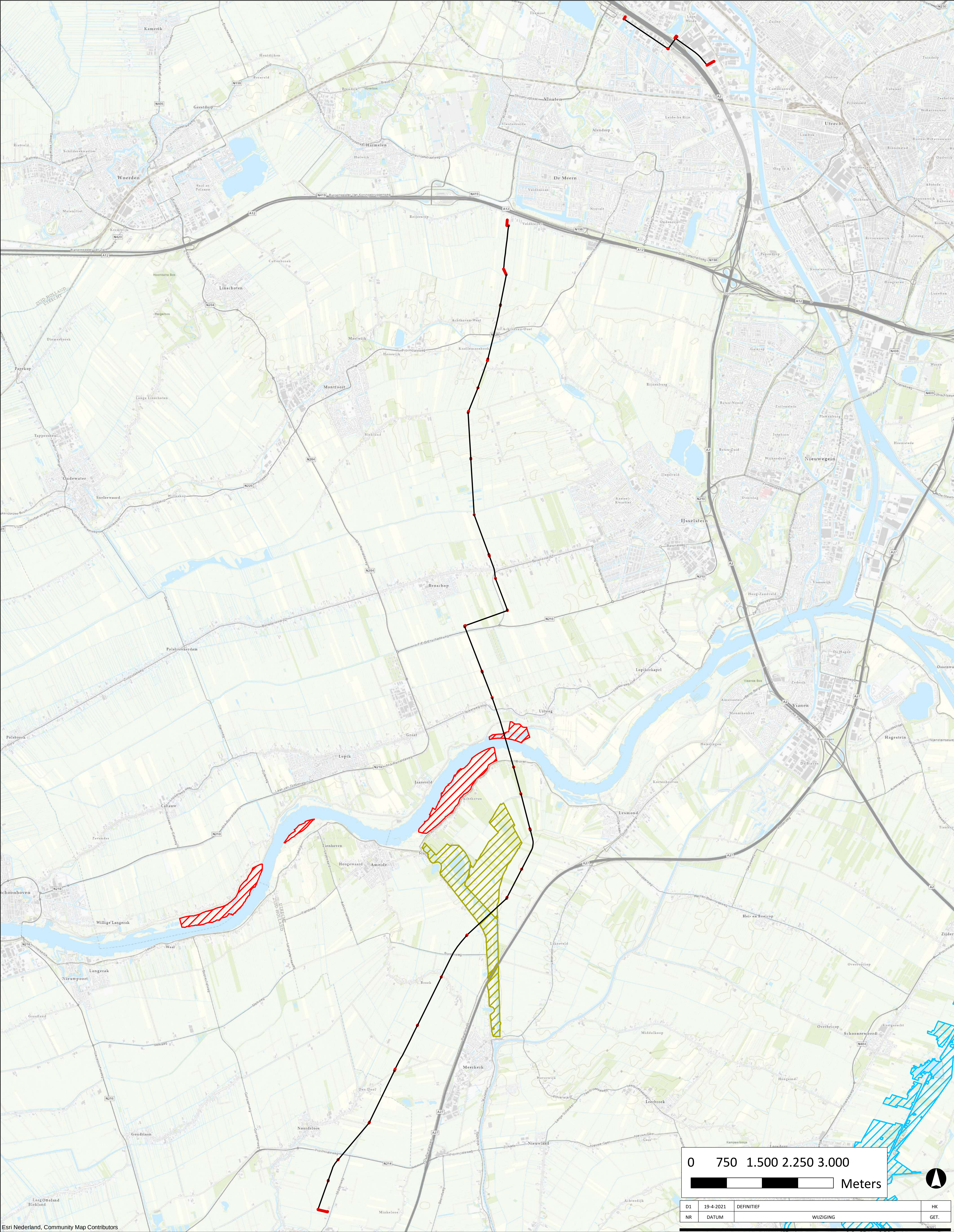
- Legenda**
- Tracé Hoornaar - Rijerscop - Utrecht
 - Gemeentegrenzen

DO	19-4-2021	DEFINITIEF	HK
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	N.V. Nederlandse Gasunie	GIS SPECIALIST	H. Koopmans	SCHAAL	1:15.000
PROJECTOMSCHRIJVING	S-328 te Hoornaar tot M&R A-107 te Rijerscop en het tracé van S-6227 naar S-6265 te Utrecht	PROJECTLEIDER	J.A. Kruse	FORMAAT	A1
KAARTTITEL	Overzicht beschermde soorten	DATUM	19-4-2021	BLAD IN BLADEN	1 van 1
KAARTNUMMER	455773-BS-NT-01	STATUS	DEFINITIEF	WIJZ.NR	DO
			www.anteagroup.nl		

Bijlage 3: Kaarten met beschermde gebieden

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

Tracé Hoornaar - Rijerscop - Utrecht

— HDD

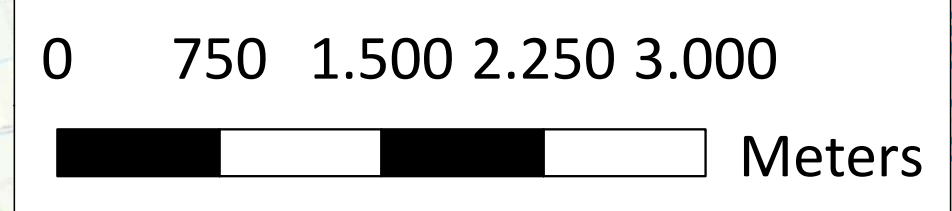
— Open ontgraving

Natura2000

 Lingegebied & Diefdijk-Zuid

 Uiterwaarden Lek

 Zouweboezem

D1	19-4-2021	DEFINITIEF	HK
NR	DATUM	WUIZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER
N.V. Nederlandse Gasunie

PROJECTSCHRIFING
S-328 te Hoornaar tot M&R A-107 te Rijerscop en het tracé van S-6227 naar S-6265 te Utrecht

KAARTTITEL
Natura2000 gebieden

KAARTNUMMER
455773-BS-N2000-01

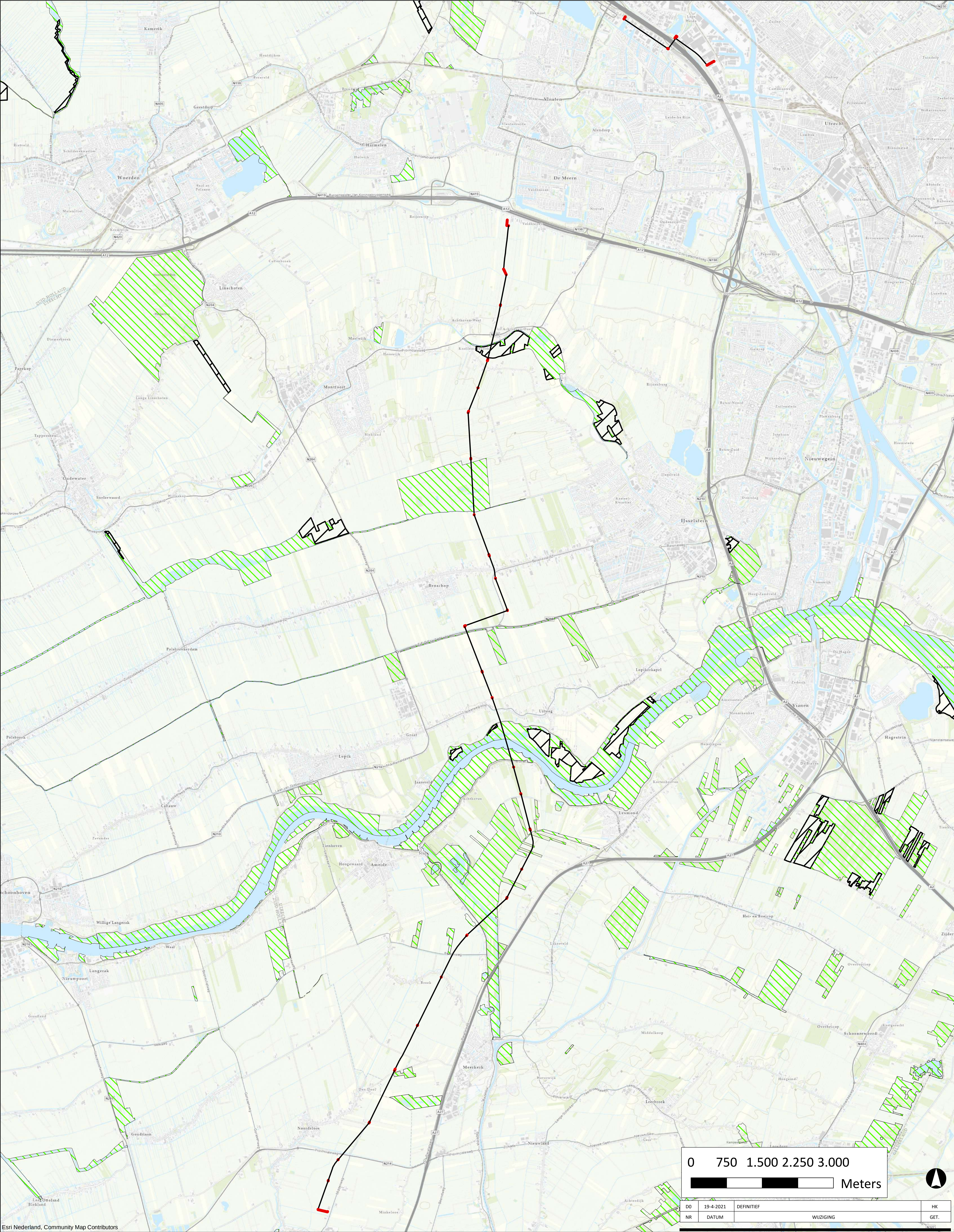
SCHAAL
1:35.000
FORMAAT
A1

BLAD IN BLADEN
1 van 1

WUIZ.NR
D1

www.anteagroup.nl

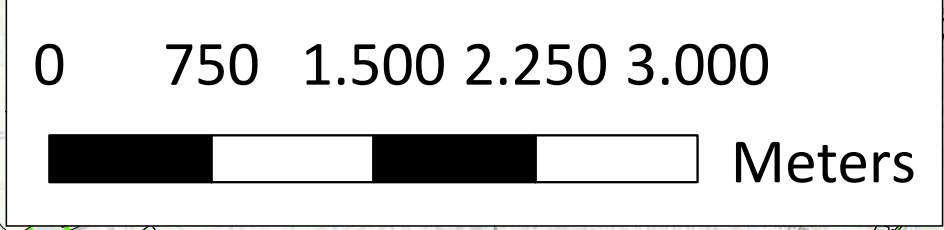

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

Tracé Hoornaar - Rijerscop - Utrecht

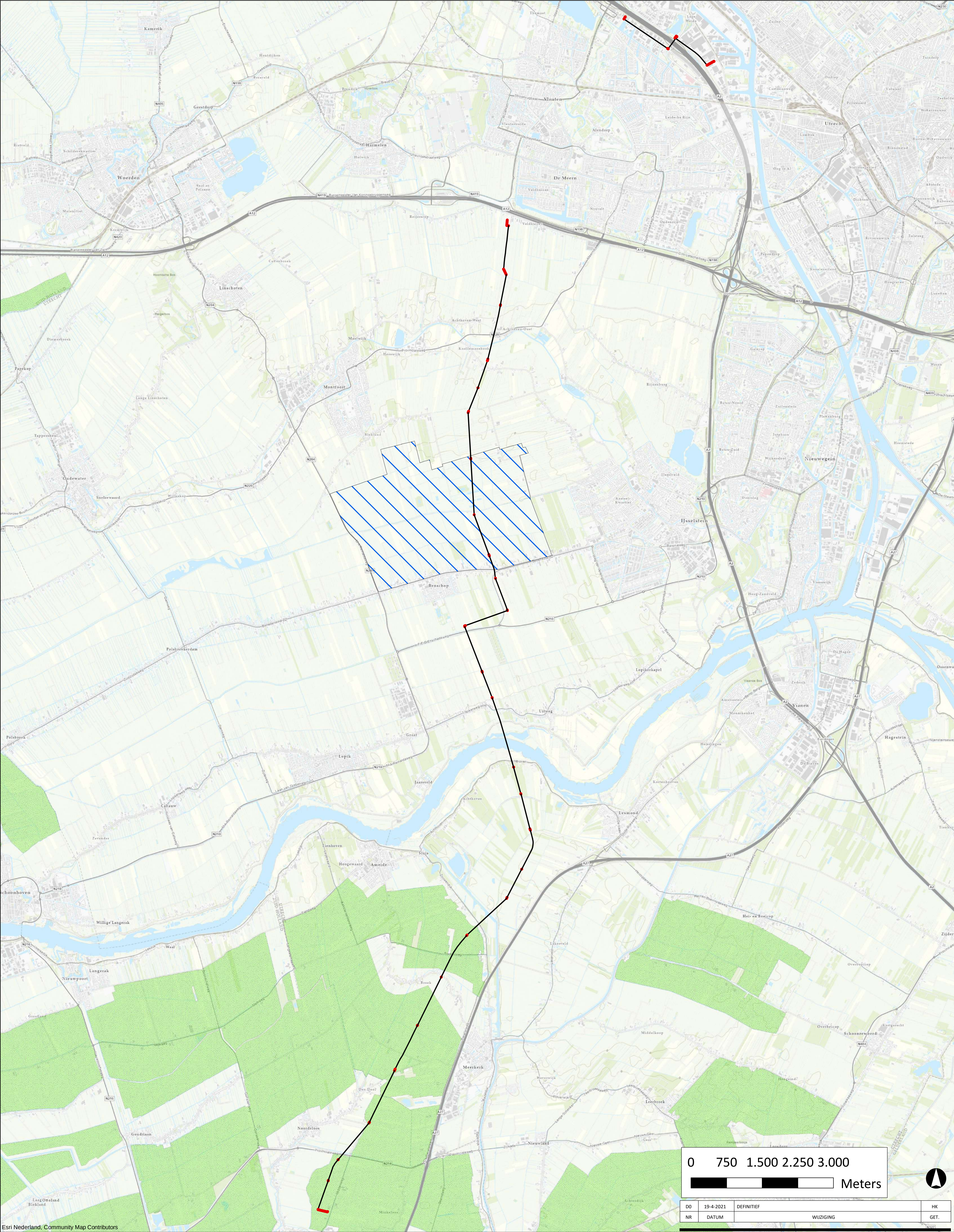
- HDD
- Open ontgraving
- Natuurnetwerk Nederland
 - NNN gebieden
 - Ontwikkelingszone NNN

DO	19-4-2021	DEFINITIEF	HK
NR	DATUM	WUIZING	GET.

OPDRACHTGEVER	N.V. Nederlandse Gasunie	GIS SPECIALIST	H. Koopmans	SCHAAL	1:35.000
PROJECTLEIDER	J.A. Kruse	FORMAAT	A1		
PROJECTOMSCHRIJVING	S-328 te Hoornaar tot M&R A-107 te Rijerscop en het tracé van S-6227 naar S-6265 te Utrecht	DATUM	19-4-2021	BLAD IN BLADEN	1 van 1
KAARTTITEL	Natuurnetwerk Nederland	STATUS	DEFINITIEF	WUIZ.NR	DO
KAARTNUMMER	455773-BS-NNN-01				

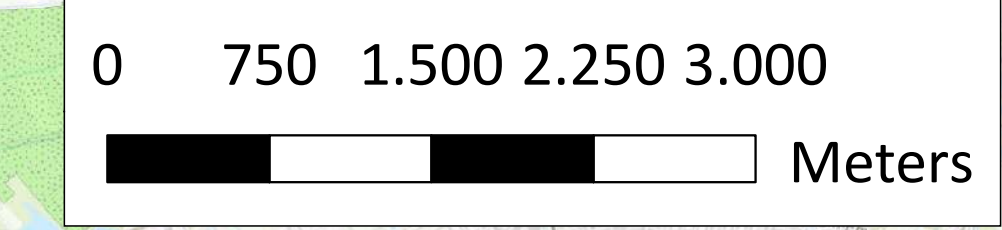

Esri Nederland, Community Map Contributors

Legenda

- HDD
- Open ontgraving
- Ganzenrustgebied (Utrecht)
- Weidevogelgebied Zuid-Holland

DO	19-4-2021	DEFINITIEF	HK
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	N.V. Nederlandse Gasunie	GIS SPECIALIST	H. Koopmans	SCHAAL	1:35.000
PROJECTLEIDER	J.A. Kruse	FORMAAT	A1		
PROJECTOMSCHRIJVING	S-328 te Hoornaar tot M&R A-107 te Reijerscop en het tracé van S-6227 naar S-6265 te Utrecht	DATUM	19-4-2021	BLAD IN BLADEN	1 van 1
KAARTTITEL	Weidevogelgebied Zuid-Holland en Ganzengebied Utrecht	STATUS	DEFINITIEF	WIJZ.NR	D0
KAARTNUMMER	455773-Bs-weidevogelgebied-01				

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al bijna 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

E. jeroen.kruse@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.